

Petar Seletković

(Konzervatorski odjel u Slavonskom Brodu)

PLEMIĆKI POSJED NEVNA U SREDNJEM VIJEKU

UDK 94(497.5 Levanjska Varoš)“12/15“

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 16. 1. 2018.

U radu se nastoji prikazati osnovni pregled povijesti srednjovjekovnog plemićkog posjeda Nevna kroz razdoblje od 13. stoljeća, kad se prvi put javlja u izvorima, pa do pada pod osmansku vlast u 16. stoljeću na temelju dostupnih vrela i literature. Kronološki se nastoji utvrditi i prikazati slijed plemićkih obitelji posjednika Nevne, rasprostiranje posjeda Nevna kroz različita vremenska razdoblja te osnovni topografski podaci mjesta i naselja koja pripadaju spomenutom posjedu.

Ključne riječi: Nevna, Levanjska Varoš, srednji vijek, posjedi, plemićke obitelji, topografija, lokalna povijest

Uvod

Posjed Nevna u srednjem vijeku, na samoj granici dviju županija – Požeške i Vukovske, kao velik i značajan posjed doticao se drugih plemićkih posjeda, te su vlasnici Nevne u određenim razdobljima kao moćni velikaši ponekad utjecali na događaje u čitavoj Ugarskoj i na odnose među susjednim plemstvom i s njima bili na različite načine povezani (putem rodbinskih i bračnih veza, po pitanju nasljedstva, kupoprodajnim odnosima itd.). Posjed Nevnu i njegove vlasnike obrađivali su stručnjaci koji su se bavili plemstvom na području cijele srednjovjekovne Ugarske te današnje Slavonije u srednjem vijeku i stručnjaci koji su se bavili plemićkim rodovima, obiteljima i istaknutim velikašima koji su u određenom razdoblju posjedovali Nevnu ili su bili njeni susjedi. Od starijih autora navest ću Matiju Mesića, koji je u svom radu „Pleme Berislavića“¹ obradio rodoslovlje Treutula iz Nevne i Čeha Levanjskih te Jurja Čuka i njegovo djelo „Požeško plemstvo i požeška županija od

¹ Matija Mesić, „Pleme Berislavića“, *Rad JAZU* 8 (Zagreb, 1869).

doba prvih sačuvanih imena i naziva do polovice četrnaestoga vijeka“.² Plemstvom koje je posjedovalo i Nevnu bavili su se Josip Buturac,³ Marija Karbić u radu „Plemićki rodovi njemačkog podrijetla u Požeškoj županiji tijekom srednjeg vijeka“⁴ i u knjizi *Plemićki rod Borića bana*⁵ te Stanko Andrić u nizu članaka za *Hrvatski biografski leksikon (online)*: „Korođski (Kórógyi)“,⁶ „Ladislav Levanjski“,⁷ i zajedno s Lovorkom Čoralić u članku „Korođski, Ivan II“.⁸ Stanko Andrić još je obradio i plemićku obitelj Motičinskih i Hercega od Szekcsőa te Nevni susjednu velikašku obitelj Gorjanskih u radovima „Srednjovjekovna plemićka obitelj Hercega Sečujskih“⁹ i „Velikaška obitelj Gorjanski: skica političke povijesti“.¹⁰ Čuporima Moslavačkim u radu „Obitelj Čupor Moslavački“¹¹ bavila se Zrinka Nikolić Jakus. Genealogija plemstva čitave srednjovjekovne Ugarske obrađivana je u djelima „A magyar nemzetség a XIV. század közepéig“¹² Jánosa Karácsonyija i „Középkori magyar genealógia“¹³ Pála Engela, a arhontologija u djelima „Magyarország világi archontológiája 1301-1457“¹⁴ Pála Engela i *Magyarország világi archontológiája 1000-1301*¹⁵ Attila Zsoldosa. Događaji važni za Nevnu i njene vlasnike mogu se naći u sintezi Vjekoslava Klaića *Povijest Hrvata od najs-*

² Juraj Čuk, „Požeško plemstvo i požeška županija od doba prvih sačuvanih imena i naziva do polovice četrnaestoga vijeka“, *Rad JAZU* 229 (1924) i *Rad JAZU* 231 (1925).

³ Josip Buturac, *Pisani spomenici Požege i okolice 1210 -1536*. (Jastrebarsko, 1995).

⁴ Marija Karbić, „Plemićki rodovi njemačkog podrijetla u Požeškoj županiji tijekom srednjeg vijeka“, *Godišnjak Njemačke narodnosne zajednice. VDG Jahrbuch* 10 (Osijek, 2003).

⁵ Marija Karbić, *Plemićki rod Borića bana* (Slavonski Brod, 2013).

⁶ Stanko Andrić, „Korođski (Kórógyi)“, *Hrvatski biografski leksikon (online)*, pristup ostvaren 4. siječnja 2018. <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=10053>

⁷ Stanko Andrić, „Ladislav Levanjski“, *Hrvatski biografski leksikon (online)*, pristup ostvaren 11. siječnja 2018. <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=10938>

⁸ Lovorka Čoralić i Stanko Andrić, „Korođski, Ivan II“, *Hrvatski biografski leksikon (online)*, pristup ostvaren 4. siječnja 2018. <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=10054>

⁹ Stanko Andrić, „Srednjovjekovna plemićka obitelj Hercega Sečujskih“, *Godišnjak ogranka Matice Hrvatske Beli Manastir* 1/1 (Beli Manastir, 2004).

¹⁰ Stanko Andrić, „Velikaška obitelj Gorjanski: skica političke povijesti“, *Zbornik Muzeja Đakovštine* 12 (Đakovo, 2015).

¹¹ Zrinka Nikolić Jakus, „Obitelj Čupor Moslavački“, *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* 4/2011 (Bjelovar, 2011).

¹² János Karácsonyi, „A magyar nemzetség a XIV. század közepéig“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).

¹³ Pál Engel, „Középkori magyar genealógia“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).

¹⁴ Pál Engel, „Magyarország világi archontológiája 1301-1457“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).

¹⁵ Attila Zsoldos, *Magyarország világi archontológiája 1000-1301* (Budimpešta 2011).

*tarijih vremena do svršetka XIX stoljeća*¹⁶ te u djelu Franje Račkog „Pokret na slavenskom jugu koncem XIV. i početkom XV. stoljeća”.¹⁷ Povijesnom topografijom i poviješću naselja cijele Ugarske bavili su se Dezső Csánki u djelu *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában*¹⁸ i Pál Engel, čiji sam rukopis *Valkó megye középkori topográfija*¹⁹ koristio u radu. Uz Csánkijevo djelo vezan je rad Josipa Bösendorfera *Crtice iz slavonske povijesti*.²⁰ O samoj utvrdi Nevna prvi je pisao Emilij Laszowski u članku „Levanjska Varoš (nekoć Nevna)“,²¹ a u novije vrijeme rekognoscirao ju je i opisao Zlatko Karač i o tome rezultate objavio u radu „Srednjovjekovne utvrde, gradine i gradišta na području Đakovštine - rekognosciranje i topografija lokaliteta“.²² Na kraju ovog uvoda htio bih se osvrnuti na pojmove koji se javljaju u izvorima i koje u radu koristim za plemićke rezidencije i za tip naselja, kako bih otklonio terminološke nedoumice po tom pitanju. U izvorima se ponekad spominju zajedno, primjerice, i *castrum* i *oppidum* Nevna. *Castrum* je istoznačnica za utvrdnu ili burg, a *oppidum* je, u pravilu, naselje višeg ranga od naselja *villa* (selo). Pojam *oppidum* u srednjem vijeku ne može se jednoznačno shvatiti jer može značiti i trgovište i grad,²³ stoga za spomenuti pojam dalje u tekstu koristim izvorni naziv *oppidum*.

Ostaci srednjovjekovne utvrde Nevna nalaze se u današnjem selu Levanjska Varoš, na lokaciji toponima „Gradina“ zapadno od Đakova i na strateški važnom položaju koji kontrolira prometni pravac što je od antičkih vremena povezivao Požegu i Požešku kotlinu s Đakovštinom, istočnom Slavonijom

¹⁶ Vjekoslav Klaić, *Povijest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka XIX stoljeća*, 5 sv., ur. Trpimir Macan (Zagreb, 1972).

¹⁷ Franjo Rački, „Pokret na slavenskom jugu koncem XIV. i početkom XV. stoljeća”, *Rad JAZU* 2 (Zagreb, 1868).

¹⁸ Dezső Csánki, „Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).

¹⁹ Pál Engel, *Valkó megye középkori topográfija* (rukopis).

²⁰ Josip Bösendorfer, *Crtice iz slavonske povijesti* (Osijek, 1910).

²¹ Emilij Laszowski, „Levanjska Varoš (nekoć Nevna)“, *Hrvatski list* 4 (1923), br. 167 (18. 7. 1923), 2-3.

²² Zlatko Karač, „Srednjovjekovne utvrde, gradine i gradišta na području Đakovštine - rekognosciranje i topografija lokaliteta“, u: *Ascendere historiam. Zbornik u čast Milana Kruheka*, ur. Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak i Zorislav Horvat (Zagreb, 2014).

²³ Danijel Jelaš u svom radu sva mjesta koja u kasnijem tekstu navodim kao *oppidume* karakterizira kao trgovišta, tj. mjesta za koja nemamo potvrdu da su u srednjem vijeku imala status gradova. Usp. Danijel Jelaš, „Tipologija srednjovjekovnih gradskih naselja u donjem međurječju Drave i Save“, *Povijesni zbornik* 5 (Osijek, 2012), 45-47.

i Srijemom. Utvrda se nalazi u dolini pokraj starog korita potoka Breznica. Središte je velikog posjeda Nevna, geografski smještenog na području koje od sjeveroistočnih obronaka Dilja prelazi u Đakovačku lesnu zaravan. U razdoblju srednjeg vijeka, posjed Nevna je na jugu i istoku graničio s posjedom bosanskog biskupa i nalazio se na samoj granici dviju srednjovjekovnih županija, Požeške i Vukovske; zato su ga tijekom srednjeg vijeka pribrajali nekad jednoj, a nekad drugoj županiji.²⁴

U povijesnim vrelima, utvrda Nevna spominje se 1324. godine kao *castrum Neona*, 1395. godine kao *castrum Niuna*, zatim 1399. kao *turri de Newna*. Godine 1422. spominje se *castrum Newna* zajedno s *oppidumom*. Godine 1427. spominje se *castrum Newna*, a 1428. godine *castrum* (utvrda) i *oppidum Newna*. *Castrum* (utvrda) *Newna*, ponekad zajedno s *oppidumom*, spominje se još 1432., 1448., 1453., 1454., 1455., 1456., 1457., 1459., 1464., 1467., 1472. (iste godine i kao *castrum Neuna*) i 1474/1475. godine. Godine 1474. spominje se i kao *castrum Nywna*, a 1483. kao *castrum Newnawara*. Godine 1484. i 1494. utvrda se spominje opet kao *castrum Newna* i konačno 1520. godine kao *castrum Nywna*.²⁵

Ostaci utvrde Nevna nalaze se oko 170 m južno od ceste koja vodi od Levanjske Varoši prema istoku, u pravcu sela Majar, južno od nogometnog igrališta u Levanjskoj Varoši, na istočnom izlazu iz sela te oko 300 metara južno od crkve. Radi se o ravničarskom vodenom burgu (*Wasserburg*) kružnog tlocrta. Najbliža je analogija Nevni utvrda Korod kod Osijeka.²⁶ Korod je vrlo slična utvrda kružnog tlocrta, smještena usred močvarne ravnice, promjera 40 metara. U utvrdi Korod, branič-kula je bila smještena posred burga pa se s nje moglo djelovati u svim smjerovima.²⁷ Utvrda Nevna mnogo je većeg promjera od Koroda. Nevna ima dvostruke koncentrične opkope i nasipe, a promjer kružne utvrde doseže i do oko 145 m. Središnja jezgra utvrde promjera je oko 35 m. Utvrda Nevna je građena od kamena i opeke. Na lokaciji utvrde, osim zemljanog dijela opkopa, i danas su u površinskom sloju vidljivi ostaci zida građenog opekrom i kamenom.²⁸ Prema dimenzijama pronađenih opeka mogu se pobliže datirati pojedine graditeljske faze utvrde Nevna. Općenito, opeke manjih formata, primjerice 4/11/21,5 cm, 5/9,5/20,5 cm te 5/10/23 cm, najčešće se upotrebljavaju tijekom 13. stoljeća i stranice opeke imaju omjer 1:2:4. U razdoblju gotike najčešće se koriste opeke srednjih veličina: 6/12-

²⁴ Usp. Bösendorfer, *Crtice*, 164.

²⁵ Engel, *Valkó megye középkori topográfiája*, s. v. „Nevna“; Bösendorfer, *Crtice*, 164.

²⁶ Karač, „Srednjovjekovne utvrde“, 413.

²⁷ Zorislav Horvat, „Pozicije burgova tijekom 13.-15. stoljeća“, *Prostor – znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam* 16 (2008), 30.

²⁸ Karač, „Srednjovjekovne utvrde“, 413-414.

13/26 cm i 5/13/27 cm. Oko 1500. godine koriste se veći formati opeka 32-38/16-18/6-7-8 cm.²⁹ Konkretno, s lokaliteta utvrde Nevna, najmanja nađena opeka veličine 4,5/13-13,5/? cm prema dimenzijama može se datirati u 13. ili 14. stoljeće. Sljedeće dvije pronađene opeke, opeka dimenzija 5,70-6/11/25,5 cm te sinterirana (staljena) opeka dimenzija 6/10,5/23,5, srednje su veličine i stoga ih se može datirati u 14. stoljeće.

Posjed Nevna spominje se prvi put kao *terra Nheuna* i *terra Neuna* 1244. godine u ispravi kralja Bele IV. od 20. srpnja 1244. godine kojom on Bosanskoj biskupiji potvrđuje posjede *Dyacou et Bleznam* u Vukovskoj županiji, što ih je bosanskom biskupu darovao njegov brat Koloman, herceg (*dux*) čitave Slavonije.³⁰ U povelji se navode granice posjeda bosanskog biskupa. Zapadna granica posjeda biskupije kreće od Save, od mjesta gdje izvire rijeka *Boyg* (Biđ) i ide prema sjeveru kroz šumu, kroz mjesta *Zuibnic*, *Gniloatech*, *Eleonoa greda* do jaraka koji se zovu *Boaraida*, gdje prema zapadu graniči s posjedom *Tunnicha*, koji posjeduju Tolys i njegova braća i rođaci, pripadnici plemićkog roda bana Borića.³¹ Idući dalje prema sjeveru, kod sela *Braida*, međa biskupskog posjeda napušta zemlju Tolysa, dođe do vrha brda u blizini i skreće prema istoku te ide uz posjed knezova Martina i Jakova i njihovih sinova koji se zove Nevna (*terra comitis Martini et Jacobi cum filiis suis nomine Nheuna*).³² Međa prolazi brdom koje dijeli dva posjeda, gdje je stablo bukve označeno križem, stiže do mjesta gdje su odroni zemlje, dolazi do izvora i prelazi potok.³³ Nakon toga, međa dolazi do brda i do mjesta koje dijeli planinu, sve do vode *Bresnicha* (Breznica), prelazi potok, ide kroz različite šume i stiže do vode *Cazimla* (potok Kaznica kod Đakova), prelazi potok i tu napušta zemlju Martina i Jakova.³⁴

Pripadnici roda Ják spominju se kao vlasnici posjeda Pake u Požeškoj županiji te Nevne i Vrhovine u Vukovskoj županiji. Po svemu sudeći, pri-

²⁹ Ratko Ivanušec i Zorislav Horvat, *Srednjovjekovna fortifikacijska arhitektura, strukturne odrednice*, katalog izložbe (Osijek, 2016), 4.

³⁰ Tadija Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Sclavoniae / Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije*, 18 sv. (Zagreb, 1904-1990), 4: 237.

³¹ Juraj Čuk smatra da je Boaraida zapravo Barazta ili Brazda iz kasnijih dokumenata. Danas postoji toponim Brazda koji se nalazi nešto južnije od sela Korđuševci kod Slavonskog Broda. Za Tunnichu pak smatra da se radi o posjedu Tomica iz kasnijih izvora. Usp. Čuk, „Požeško plemstvo“, 231: 40-41.

³² Martin je bio župan županije Vas u zapadnoj Ugarskoj.

³³ Čuk misli da je potok blizu kojeg su odroni zemlje potok Svržnica (Svršnica) koji je kod Donjih Andrijevacu utjecao u Biđ. Smatra, također, da stari naziv Svršnica upućuje na to da je moguće da je taj potok bio najstarija međa Požeške županije prema jugoistoku, prije nastanka posjeda bosanske biskupije Usp. Čuk, „Požeško plemstvo“, 231: 41.

³⁴ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 4: 236-238.

padnici su istog roda i župan Martin i Jakov i njihovi sinovi, koji se navode kao posjednici Nevne u povelji kralja Bele IV. iz 1244. godine.³⁵ Spomenuti Martin je vjerojatno Martin, sin Ivana od roda Ják, koji je nosio nadimak „Veliki“ i bio župan županije Vas u zapadnoj Ugarskoj, na granici s Njemačkim Carstvom.³⁶ Kao takav spominje se 1215. te 1224. i 1236. godine. Vjerojatno se radi o istom Martinu koji se spominje i kao slavonski ban 1224. godine te kao župan županije Zala 1240. – 1241. godine.³⁷

Godine 1281. spominje se *magister Bertholomeus filius Jacobi* (magistar Bartolomej, sin Jakoba), vlasnik posjeda koji se zovu *Worhoyna* (Vrhovina) i *Nevna*, koji pred požeškim kaptolom prodaje svoj posjed Paku Emeriku, sinu Athanasovu, za sedamdeset maraka.³⁸ Isti Bartolomej pripadao je plemićkom rodu Ják, što saznajemo iz isprave kralja Stjepana V. iz 1270. godine.³⁹ Bartolomej je vjerojatno sin gore spomenutog Jakova, posjednika Nevne iz povelje od 1244. godine.⁴⁰

Plemićki rod Ják podrijetlom je najvjerojatnije iz Bavarske. Prema magistru Akosu i Simonu de Kéza, kroničarima iz 13. stoljeća, kao i prema djelu *Chronicon Pictum Vindobonense* iz sredine 14. stoljeća, predak ovoga roda bio je njemački vitez Vecelin koji je živio u vrijeme sv. Stjepana kralja i bio njegov vojskovođa. Posjedi pripadnika spomenutog roda nalazili su se na području Požeške i Vukovske županije te u županijama Sopron, Vas i Zala.⁴¹ Juraj Ćuk u svom radu o plemstvu u Požeškoj županiji navodi da rodonačelnik roda Ják dolazi u Ugarsku iz pokrajina Njemačkog Carstva za vrijeme Stjepana Svetog, kralja Ugarske. Kao posjednik u Požeškoj županiji spominje se Tristan, sin Gotharda, i Ćuk smatra da je Tristan običajno ime u porodici Ják, a sv. Gothard je bio zaštitnik njima blizog samostana sv. Gotharda na štajerskoj međi.⁴²

Moguće je da su plemićkom rodu Ják pripadala i braća Markulf, Ivan i Grgur.⁴³ Markulf je naveden kao sin Martina u dokumentu iz 1325. godine.⁴⁴

³⁵ Karbić, „Plemićki rodovi“, 67.

³⁶ Usp. Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Ják nem 1. Jákmonostori ág“.

³⁷ Usp. Zsoldos, *Magyarország világi archontológiája 1000-1301*, 327-328.

³⁸ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 6: 398.

³⁹ Gusztáv Wenzel, *Codex diplomaticus Arpadianus continuatus / Árpádkori új okmánytár*, 12 sv. (Budapest, 1860-1874), 8: 301.

⁴⁰ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Ják nem 1. Jákmonostori ág“.

⁴¹ Usp. Karbić, „Plemićki rodovi“, 67.

⁴² Ćuk, „Požeško plemstvo“, 229: 95.

⁴³ Usp. Karbić, „Plemićki rodovi“, 68.

⁴⁴ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 9: 254-255.

Spomenuta braća Markulf, Ivan i Grgur spominju se u ispravi kojom kraljica Elizabeta 1286. godine potvrđuje darovanje posjeda Breznice u Požeškoj županiji templarima. Braća su zajedno kupila i templarima poklonila ovaj posjed, a Ivan i Grgur su i pristupili templarskom redu. Ivan, koji nosi titulu magistra, bio je mladi vitez (*iuvenis*) na kraljičinom dvoru, dok je Grgur bio svećenik. Pristupanje ove dvojice ujedno je prvi zabilježen slučaj ulaska ljudi iz ovih krajeva u templarski red. Markulfov sin Pavao bio je također vitez na dvoru kraljice Elizabete. Poginuo je braneci kraljicu od napada neprijatelja tijekom jednog putovanja. Stoga je kraljica Markulfu darovala posjed zvan Turguša, koji je izdvojila iz templarskog posjeda Bzenice. Poslije Markulfove smrti, kako on nije imao sinova, Turgušu su naslijedili njegovi rođaci koji možda potječu od Jakoba od roda Já k iz 1244. godine – Jakov, Bartolomej i Blaž, sinovi Bartolomeja, koji je najvjerojatnije onaj iz 1281. godine koji je prodao Paku.⁴⁵ Zbog toga se smatralo da je moguće da braća Markulf, Ivan i Grgur potječu od Jakobovog brata Martina iz 1244. godine.⁴⁶

Juraj Čuk tvrdi da je plemićkom rodu Já k možda pripadao i Aladar, vlasnik posjeda Kondro u Požeškoj županiji i posjeda Arpatarlo u Srijemskoj županiji. Toponime vezane za naziv Kondro (Kindrova Paka, Kindrovo, Kindrov dol, Kondrić, Korduševci) nalazimo na prostoru koji, prema spomenutoj povelji Bele IV, pripada Martinu i Jakovu i njihovim sinovima.⁴⁷ Čuk naziv Kondro povezuje s njemačkim osobnim imenom Konrad.⁴⁸ U neposrednoj blizini Levanjske Varoši (Nevne), južno od samog mjesta, nalaze se toponimi Kindrovo Berdo i Kondrov Doll, koji su vidljivi na austrijskoj vojnoj karti iz druge polovine 18. stoljeća.⁴⁹

Godine 1310. pred stolnobiogradskim kaptolom *Emericus filius Tristyan de genere Ghak* (Emerik, sin Tristana od roda Já k) izjavljuje da je posjed Nevna kod Đakova (*possesio Neuna uocata iuxta Dyaco*) njegovo nasljedstvo (baština).⁵⁰

⁴⁵ Usp. Karbić, „Plemićki rodovi“, 68.

⁴⁶ Usp. Čuk, „Požeško plemstvo“, 229: 94; Karbić, „Plemićki rodovi“, 68. Župan Martin od roda Já k ili Martin „Veliki“ imao je sina koji se također zvao Martin. Usp. Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Ják nem l. Jákmonostori ág“.

⁴⁷ Čuk, „Požeško plemstvo“ 229: 95-96.

⁴⁸ Čuk, „Požeško plemstvo“ 231: 69.

⁴⁹ Vidi Prilog 3: Levanjska varoš s ostacima utvrde Nevna na karti prve vojne izmjere Habsburške monarhije (1764. – 1784.) u omjeru 1:28.800 (web stranica: Mapire EU). Navedena karta objavljena je i u izdanju Hrvatskog instituta za povijest *Hrvatska na tajnim zemljovidima XVIII. i XIX. stoljeća [5]: Virovitička županija*, pripr. Ivana Horbec i Ivana Jukić, prev. Lidija Šimunić Mesić, translit. Boris Nikšić (Zagreb, 2002), karta Sekcija 42.

⁵⁰ Imre Nagy, *Anjoukori okmánytár / Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis*, 6 sv. (Budimpešta, 1878-1891), 1: 209. Sadržaj isprave pomogao mi je razjasniti dr. Stanko Andrić iz Hrvatskog instituta za povijest, Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje.

Već tijekom prve četvrtine 14. stoljeća Nevna je u rukama jedne grane razgranatog plemićkog roda Pécz (Peech, Pech), koja izvorno potječe iz županije Győr. Iz županije Győr se u 13. stoljeću šire i stječu posjede; prvo u županiji Zala, pa zatim u županijama Nyitra, Somogy, Szabolcs te u Križevačkoj i Vukovskoj županiji.⁵¹ Poznate grane koje su proistekle od ovog roda su Marczaly, Berzencei (Breznički) – Musinai, Szentgyörgyi (Svetojurajski, od Sv. Jurja), Apponyi, Ibrányi te grana iz županije Zala iz koje potječu lubbreška i nevljanska grana. Prvi zabilježeni član grane roda Pécz koja je posjedovala Nevnu zvao se Servusdei (Serfesd, Servusdej).⁵² Sin Servusdeja, Ladislav (1284-1324), bio je oženjen Jolandom, jedinom kćeri Grgura i unukom Kleda (Kleta) od kojeg kasnije potječe velikaška obitelj Korodških (mađarski: Kórógyi). S Jolandom Ladislav nije imao muškog potomstva, nego dvije kćeri. Prva kći, Katarina, bila je udana za požunskog župana Nikolu Treutula ili Trentula, a druga, nepoznata imena, udala se za Andriju Gorjanskog, od kojeg potječe najpoznatija „palatinska“ loza velikaške obitelji Gorjanski.⁵³

Godine 1324. pred kaptolom bosanske biskupije Ladislav *de Neona* (Nevna), sin Seruesdeja (Servusdeja), daruje četvrtinu svojih posjeda *Neona* (Nevna) *et Zeulche* (Selce, danas Selci Đakovački) kćeri Katarini, a ostale tri četvrtine svome zetu, magistru Nikoli, požunskom županu, mužu svoje kćeri Katarine.⁵⁴

Spomenuti zet Ladislava *de Neona* i požunski župan je Nikola Treutul, koji se pojavljuje 1326. godine pred požeškim kaptolom prilikom diobe dviju grana roda Borića bana, plemića iz Grabarja u Požeškoj županiji.⁵⁵

Iz sačuvane isprave od 1319. godine saznajemo da su prvi poimenično znani pripadnici plemićke obitelji od koje potječe obitelj Treutul (Treutel) bili braća Ivan i Lorand, koji su živjeli još 1305. godine. Konkretno, loza Treutulovih potječe od Ivana i njegovog sina Nikole nazvanog „Treutul“. Nikolin je nadimak *Treutul* ili *Treutel* možda germanskog podrijetla. Od Loranda, pak, i njegovog sina Nikole, koji je imao nadimak „Lépes“,⁵⁶ potječe dugotrajnija loza Lépesa od Váraskesza. Váraskesz je posjed koji se nalazio u županiji Zaránd. Potomci Nikole „Lépesa“ nosili su visoke časti u Ugarskom Kraljevstvu. Jedan Nikolin sin, Demetrije, bio je dvorski vitez, drugi (Ivan) je bio

⁵¹ Karácsonyi, „A magyar nemzetség“, s. v. „Pécz (Peech, Pech)“.

⁵² Ime Servusdej (Servusdei) na latinskom doslovno znači sluga božji.

⁵³ Karácsonyi, „A magyar nemzetség“, s. v. „Pécz (Peech, Pech)“; Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Péc nem“: „1. tábla: zalai ág“.

⁵⁴ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 9: 202-203.

⁵⁵ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 9: 306.

⁵⁶ Lépes na mađarskom jeziku znači korak ili koračanje.

vicepalatin, dok je jedan njegov unuk (Juraj) bio erdeljski biskup, a drugi (Lorand) erdeljski vicevojvoda.⁵⁷

Za plemićku obitelj Treutul Juraj Ćuk navodi da su nepoznatog podrijetla.⁵⁸ Nikola Treutul stariji, koji je stekao Nevnu, bio je od 1318. do 1323. godine tamiški (Temes) i od 1321. do 1322. godine njitranski (Nyitra) župan, te požunski župan (od 1323. do 1349. godine). Oženjen Katarinom od roda Pécz, Nikola stariji imao je petoro muške djece: Ivana, Stjepana, Ladislava, Nikolu i Franju.⁵⁹

I Ladislavu *de Neona* od roda Pécz i njegovim nasljednicima Treutulima, premda su imali posjede i u drugim krajevima Ugarske, Nevna je bila glavno sjedište i posjed.

Godine 1339. budimski kaptol izvještava kralja Karla I. Roberta na njegovu zapovijed o posjedima požunskog župana Nikole Treutula u Vukovskoj županiji, koji se zovu *Nyuna*, *Zelyche* i *Sunisnicha*, te opisuje razgraničenje spomenutih posjeda u odnosu na susjedne posjede bosanskog biskupa Lovre, a kao svjedoci se pojavljuju Toma *de Granycha* i kraljev predstavnik Toma, sin Kupše. Opis razgraničenja započinje od jablana.⁶⁰ Sjeverno od jablana je posjed sinova Bora (*filiolum Bor*), istočno od navedenog jablana je posjed bosanskog biskupa, a zapadno posjed magistra Nikole Treutula, koji se proteže prema jugu preko oranica sve do močvara, gdje je prema istoku posjed bosanskog biskupa, a zapadno je posjed magistra Nikole. Preko doline i šume i zapadnom stranom obradivog zemljišta stiže međa do velike ceste i cestom do nekog muljevitog zemljišta *vulgariter kalista vocatum*, zatim do potoka Breznice, dolazi do šume, ide prema jugu do vode *Surusnicha* (potok Svržnica), ide prema brdu, dolazi do odrona zemlje, ide do jezera *Barazta* pa sve do krajnjeg cilja, posjeda koji se zove *Kendrewpaka* (Kindrova Paka).⁶¹

Sin Nikole Treutula starijeg, magistar Ivan Treutul, bio je značajna osoba u Ugarskoj za vrijeme vladavine Ludovika I. Anžuvina. Nositelj je visokih državnih časti te se ubrajao među barune Ugarskog kraljevstva. Bio je severinski ban od 1375. do 1376. i kraljev tavernik od 1384. do 1385. godine.

⁵⁷ Engel, „Középkori magyar genealógia”, s. v. „Treutel-rokonság”: „1. tábla: Treutel (nevnai)”, „2. tábla: Lépes (váraskeszi)”.

⁵⁸ Ćuk, „Požeško plemstvo“, 229: 99.

⁵⁹ Engel, „Magyarország világi archontológiája 1301-1457“, s. v. „IV. Ispánok”; Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság”: „1. tábla: Treutel (nevnai)”.

⁶⁰ *Narfa* se prevodi kao jablan. Silvija Pisk, „Šuma i drveće u latinskim srednjovjekovnim dokumentima: primjer moslavačkog kraja“, *Ekonomika i ekohistorija: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša* 4 (2008), 66.

⁶¹ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 10: 477-479. Po Juraju Ćuku, mjesto Kindrova Paka je Kindrovo kod Slavonskog Broda. Usp. Ćuk, „Požeško plemstvo“, 229: 96.

Bio je, također, i župan požeški od 1373. do 1375. i 1380. godine, virovitički te župan županija Hont (od 1379. do 1380. godine) i Trencsén (od 1382. do 1385. godine). Ivanov brat Stjepan, svećenik, bio je prepošt egerskog i čazmanskog kaptola.⁶² Ivan Treutul bio je uključen i u poslove Ludovika I. Anžuvinca vezane za Napuljsko kraljevstvo. Prilikom boravka pape Urbana VI. u Rimu od 1367. do 1370. godine, došli su mu se pokloniti njemački car Karlo IV., napuljska kraljica Ivana i ciparski kralj Petar. Kralj Ludovik uputio je papi poslanstvo u kojem su bili bivši hrvatski ban Ivan Ćuz od Ludbrega, Ivan Treutul i Zadrani Stjepan Franjin. Poslanstvo se poklonilo papi i obrazložilo mu Ludovikovo pravo na Napuljsko kraljevstvo te izjavilo da Ludovik neće smetati napuljskoj kraljici Ivani u vladanju, ali neće dopustiti da poslije Ivanine smrti Napuljskim kraljevstvom zavlada stranac.⁶³

U borbama za prijestolje iza ubojstva Karla II. Dračkog Treutuli staju na stranu kraljica Marije i Elizabete. Ivan Treutul nalazio se u dvorskoj pratnji kraljica Marije i Elizabete na cesti između Đakova i Gorjana kada je na njih, 25. srpnja 1386. godine, izvršen oružani prepad od strane pristaša ubijenog Karla Dračkog, koje su predvodili braća Horvati i Ivan od Paližne. Budući da je ranije spomenuti Ivan Treutul stariji, kraljev tavernik, imao sina koji se, također, zvao Ivan, ne znamo koji je od ova dva Ivana sudjelovao u događaju iz 1386. godine. Kraljice su tom prilikom zarobljene, a mnogi velikaši iz njihove pratnje bili su ubijeni ili zarobljeni.⁶⁴ U povelji kraljice Marije uglavnom se poimenično navode samo istaknuti velikaši koji su, uz ostale plemiće, tom prilikom stradali ili su zarobljeni, stoga je vjerojatnije da se radi o Ivanu starijem Treutulu, tada istaknutom velikašu, koji je otprilike u to vrijeme obnašao dužnost kraljevog tavernika. Možda je vjerojatnije da se radi o Ivanu starijem i zbog toga što je Ivan mlađi u vrijeme ovih događanja još uvijek vrlo mlad. Ivan Treutul je preživio ovaj napad, ali je zarobljen i utamničen u utvrđi Čakovec (*Chaktornya*). Kraljica Marija u svojoj darovnici izdanoj u Debrecenu 1387. godine, kojom Gorjanskima daruje posjede pobunjene braće Horvat, spominje Ivana Treutula koji je u okovima, sam zatočen u utvrđi Čakovec.⁶⁵

Čini se da su oba Ivana preživjeli spomenute događaje. Ivan stariji Treutul živio je do 1392. godine, a Ivan mlađi spominje se još 1418. godine. Ivan

⁶² Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“; Engel, „Magyarország világi archontológiája“, s. v. „I. Bárók“, „IV. Ispánok“.

⁶³ Andrić, „Velikaška obitelj Gorjanski“, 16; Klaić, *Povijest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka XIX stoljeća*, 2: 191.

⁶⁴ Franjo Rački, „Pokret na slavenskom jugu koncem XIV. i početkom XV. stoljeća“ (1. dio), 131.

⁶⁵ Smičiklas i dr., *Codex diplomaticus*, sv. 17: 88.

Treutul stariji imao je trojicu sinova: Nikolu Treutula mlađeg (umro 1421. godine), spomenutog Ivana mlađeg i Ladislava (umro 1414. godine).⁶⁶

Nikola Treutul mlađi, sin Ivana, a unuk Nikole Treutula starijeg, prije početka borbi za ugarsko prijestolje obnašao je dužnost trencinskog (Trencsén) župana 1382. godine.⁶⁷ U borbama kralja Žigmunda Luksemburškog s pristašama napuljske dinastije, poput svojih susjeda i rođaka Gorjanskih, pristaje uz Žigmunda. Nakon poraza napuljskih pristaša na području Potamišja, srijemskog Podunavlja, Đakovštine i Požege, Nikola mlađi nastoji se okoristiti na račun posjeda poražene braće Horvat te ih zauzima zajedno s Nikolom, sinom Stjepana Grabarskog od roda Borića bana. Tako se u ispravi kralja Žigmunda od 1387. godine navodi da su, iskoristivši obračun kralja Žigmunda s protivnicima, magistar Nikola Treutul *de Nywna* (od Nevne) i Nikola, sin Stjepana Grabarskog, svojevoljno, bez kraljevog odobrenja, zauzeli posjede Orahovicu (*Orehouch*) i Banču (*Bancha*) biskupa Pavla te Ivana i Ladislava Horvata, sinova Petra Horvata, Žigmundovih protivnika u Požeškoj i Bačkoj županiji, premda je Žigmund spomenute posjede braće Horvat dodijelio mačvanskom banu Nikoli Gorjanskom i njegovom bratu Ivanu.⁶⁸

Zahvaljujući potpori Žigmundu Luksemburškom, Nikola mlađi, kao i njegov otac, pripada sloju visokih dvorskih dostojanstvenika i baruna Ugarskog Kraljevstva. Bio je mačvanski ban, zajedno sa Stjepanom Korodskim, od 1394. do 1397. godine i obavljao je dužnost kraljevog tavernika od 1402. do 1408. godine, a od 1387. do 1408. bio je požeški župan.⁶⁹

Godine 1399. u ispravi pečujskog kaptola ističe se da su se pred spomenutim kaptolom Nikola Treutul i njegova braća Ladislav i Ivan složili oko nasljeđivanja posjeda Nikole Treutula u županiji Tolna i u Požeškoj županiji nakon njegove smrti te da će se zajedničke isprave ili diplome braće Treutul s pečatima čuvati u utvrđi ili u tornju utvrde Nevna u sobi, u škrinji pod ključem.⁷⁰

Nikola Treutul mlađi bio je oženjen dva puta. Prvi put bio je oženjen sestrom bosanskog biskupa, a druga mu je žena bila Katarina (možda Katarina Našička). Imao je petero djece: jednog sina nepoznatog imena, drugog sina

⁶⁶ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“

⁶⁷ Engel, „Magyarország világi archontológiája“, s. v. „IV. Ispánok“.

⁶⁸ Matija Mesić, „Gradnja mojih razprava u ‘Radu’“, *Starine JAZU 5* (1873), 110; Mesić, „Pleme Berislavića“, 35.

⁶⁹ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“; Engel, „Magyarország világi archontológiája“, s. v. „I. Bárók“, „IV. Ispánok“.

⁷⁰ Elemér Mályusz, Iván Borsa i Norbert C. Tóth, *Zsigmondkori oklevéltár*, 12 sv. (Budapest, 1951-2013), 1: 674; Engel, *Valkó megye középkori topográfiája*, s. v. „Nevna“.

Emerika te kćeri Margaretu, Katarinu i Barbaru. Nikolu su nadživjele samo kćeri Katarina i Barbara. Katarina je bila udana za Petra „Čeha“ Levanjskog.⁷¹

Smrću Nikole Treutula mlađeg, kraljevog tavernika i požeškog župana, 1421. godine izumire muška loza obitelji Treutul. Posjed Nevna ostaje njegovim kćerima Katarini, ženi Petra Čeha Levanjskog, i Barbari. U ispravi iz 1422. godine opisane su međe i rasprostiranje posjeda *Thomycza* i *Newna* pokojnog Nikole Treutula u Požeškoj i Vukovskoj županiji. Posjed počinje na obali Save, kod kanala koji je iskopan zbog straha od prodora Turaka u blizini mjesta gdje nastaje rijeka *Bygh* (Biđ), ide preko oranica i šume *Zwybnyk* do kanala *Grubetech* ili Suhi potok, do mjesta *Verbafalua* (selo Vrba), ide u brda do *Jalsawyka* (Ježevik) – posjeda Grabarskih, potomaka bana Borića (*nepotum condam Borych Bani*), ide do planine, do mjesta *Barazda*, dolazi do doline koja se zove *Boryoch* pa opet ide u planine, prema istoku do sela *Hythuanowch*, do ravnice, potoka *Zabadfalua* kod istoimenog mjesta, dolazi do mjesta *Zenthgyurgh*, zatim u planinu iznad utvrde (*castruma*) *Newna* (Nevna), do rijeke Breznice pa sve do posjeda *Zelche*, sela *Lusancz*, sve do rijeke *Kaznola* (Kaznica). S druge strane, navodi se razgraničenje iz doba kralja Bele: međa ide od Save, od mjesta gdje izvire Biđ, Biđem kod sela *Bebrene* (Bebрина), kroz šumu dolazi do mjesta *Zwybnyk* pa mjesta *Grubetech*. Zatim ide do mjesta *Elenoa greda*, do mjesta *Barazda*, prema brdu, nadalje ide prema vodi koja se zove *Zwerznych* (Svržnica), u brdo, prolazi putem kroz šumu do vode *Breznych* (potok Breznica), napušta zemlju (posjed) *Newna* i ulazi na zemlju *Zelche*, u šumu, do rijeke Kaznola (Kaznica).⁷²

Godine 1422. spominje se da su Katarina i Barbara Treutul naslijedile utvrdu (*castrum*) *Oriawa* (Orljavač), Tomicu (*Thomicza*) zajedno s istoimenim distriktom i njemu pripadajućim naseljima: Bukovlje (*Bokolya*), *Koputona*, *Branocz* (Vranovci), *Barbasfalua*, *Radowancz*, *Brezkolowcz*, *Barchda*, *Warpatha*, *Alsohrosnich*a (Donja Ruščica), *Kozephrusincza* (Srednja Ruščica) i *Michmowcz* u Požeškoj županiji i *oppidum Newna* (Nevna) u Vukovskoj županiji, koji sadrži distrikte (okruge) *Naburgia* (Nabrđe), *Zelche* (Đakovački Selci), *Kondorthya* (Kondrić), *Swarnicza* (Svržnica) i *Verhona* (Vrhovina), sa 71 pripadajućim selom (vidi Prilog 1: Popis naselja koja pripadaju posjedu Nevna).⁷³

Godine 1428. posjedu Nevna pripadaju ukupno 93 sela (vidi Prilog 1: Popis naselja koja pripadaju posjedu Nevna).⁷⁴

⁷¹ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“.

⁷² Mesić, „Gradja“, 110-115.

⁷³ Mályusz i dr., *Zsigmondkori oklevéltár*, 9: 105-106; Bösendorfer, *Crtice*, 164-165.

⁷⁴ Engel: *Valkó megye középkori topográfája*, s. v. Nevna; Bösendorfer, *Crtice*, 165.

Spomenute Katarina i Barbara, kćerke Nikole Treutula, 1432. godine, prema ispravi samostana u Saksardu, predaju očevu imovinu – utvrdu (*castrum*) *Newna* (Nevna) s pripadajućim posjedom u Vukovskoj županiji i utvrdu (*castrum*) *Oryawa* (Orljavac) s pripadajućim posjedima u Požeškoj županiji Katarininom mužu Petru Čehu Levanjskom (Petrus Cheh de Lewa), mačvanskom banu, i njegovom sinu i Katarininom posinku Ladislavu.⁷⁵

Žensko nasljeđivanje i prenošenje posjeda igralo je važnu ulogu u usmjeravanju tijeka povijesti Nevne u srednjem vijeku. Tako se dogodilo da u povijesti Nevne imamo dvaput dokumentirano prenošenje vlasništva posjeda putem ženskog nasljeđivanja, budući da vlasnici nisu imali muške djece ili ih ona nisu nadživjela, pa su Nevnu naslijedile vlasnikove kćeri i zetovi. Prvi slučaj je onaj iz 1324. godine, kada Ladislav od Nevne, sin Servusdeja, daruje tri četvrtine posjeda Nevna i Selce svom zetu Nikoli Treutulu. U ovom se slučaju spominje i djevojačka četvrtina koju Ladislav daruje svojoj kćeri Katarini. Najvažniji izvor za proučavanje ugarskih srednjovjekovnih pravnih normi vezanih, između ostalog, i uz pravo nasljeđivanja jest *Tripartit*, zbornik pravnih odredbi ugarskog srednjovjekovnog prava, koji je početkom 16. stoljeća sastavio István Werbőczy, a koji sadrži i odredbe ugarskog običajnog prava primjenjivane i ranije, u razdoblju srednjeg vijeka. Međutim, ovisno o konkretnim situacijama, često je dolazilo do odstupanja od pravnih normi sadržanih u *Tripartitu*.⁷⁶ Prema *Tripartitu*, postojale su različite vrste dobara: nasljedna dobra (*bona hereditaria*), dobra stečena novcem (*bona empticia*) te dobra stečena darovanjem, uglavnom od kralja (*bona acquisita*). Nasljedna prava plemkinja bila su različita, ovisno o vrsti dobara. Dobrima stečenim novcem, vlasnik je slobodno raspolagao. Mogao ih je ostaviti oporukom, ali ako nije sastavio oporuku nasljeđivala su ih jednako i muška i ženska djeca. Dobra stečena darovnicom od kralja dobivala su se uglavnom zbog zasluga (vojna služba, itd.). Zbog toga su, prema *Tripartitu*, darovana dobra nasljeđivali muški nasljednici, ali je pravo nasljedstva u stvarnosti, zapravo, ovisilo o darovnici, jer postoje slučajevi kada su posjedi darovani uz formulaciju da na njih nasljedno pravo imaju nasljednici i njihovi potomci oba spola. Treća vrsta dobara su nasljedna dobra (*bona hereditaria*). Od nasljednih zemalja se, prema pravilu, kćerkama odvajala djevojačka četvrtina (*quarta puellaris*), tj. kći je dobivala četvrtinu očevih nasljednih posjeda, koja je prema *Tripartitu* trebala biti davana u novcu, ali je u praksi često davana u zemlji. U konkretnom slučaju, Ladislavovo darovanje djevojačke četvrtine posjeda Nevna i Selce kćeri Katarini ne mora značiti da se radilo o nasljednim posjedima Ladislavovog roda, jer u

⁷⁵ Buturac, *Pisani spomenici*, 275.

⁷⁶ Marija Karbić, „Položaj plemkinja u Slavoniji tijekom srednjeg vijeka“, *Historijski zbornik* 59 (Zagreb, 2006), 15-16.

praksi ima dosta slučajeva kada su kćeri četvrtinu dobivale i iz drugih vrsta posjeda.⁷⁷

Drugi je slučaj ženskog nasljeđivanja Nevne onaj iz 1422. godine, kada Nikola Treutul mlađi umire bez muških nasljednika pa Nevnu i druge treutulske posjede nasljeđuju Nikoline kćerke Katarina i Barbara, koje kasnije prenose vlasništvo treutulskih posjeda na Katarininog muža Petra Čeha Levanjskog. Činjenica da su Petar Čeh Levanjski u 15. stoljeću i Nikola Treutul stariji stoljeće prije njega bez većih potresa i sporova preko supruga stekli Nevnu i ostale posjede, bez obzira o kojoj se vrsti posjeda prije stjecanja radilo (nasljedni posjed, onaj stečen novcem ili posjed darovan od kralja), dokazuje da su i Petar Čeh Levanjski, a vjerojatno i Nikola Treutul stariji i njihove obitelji bili veoma moćni i imali visok položaj u Ugarskom Kraljevstvu te da su bili dovoljno jaki da sporazume i darovnice o stjecanju Nevne i ostalih posjeda i provedu u djelo.

Petar Čeh Levanjski, zet Nikole mlađeg Treutula, također je pripadao među barune kraljevstva. Obavljao je dužnost kraljevskog konjušara (*magister agazonum regalium*, od 1404. do 1415.), te mačvanskog bana od 1427. do 1431. i vojvode Transilvanije (Erdelja) od 1436. do 1438. godine. Bio je, također, i župan županija Bars (od 1412. do 1439.), Tolna i Vukovo (od 1427. do 1431.), Bodrog (od 1429. do 1431.) te baranjski (od 1412. do 1439.) i križevački župan (1407. godine).⁷⁸ Levanjski nisu dobili ime po Levanjskoj Varoši, nego po mjestu Léva (slovački Levice), koje se nalazilo u županiji Bars u današnjoj Slovačkoj.⁷⁹ Petar Čeh Levanjski (umro 1440. godine) bio je jedan od najuglednijih velikaša Ugarskog kraljevstva. Kad je kralj Žigmund Luksemburški 1408. godine ustanovio elitni viteški Zmajev red, Petar je postao jedan od dvadesetčetvorice velikaša, članova prvog razreda, koji su bili i tajni Žigmundovi savjetnici.⁸⁰

Petar je imao sina Ladislava (umro 1467. godine), koji zajedno s ocem od svoje maćehe Katarine Treutul i njene sestre Barbare 1432. godine dobiva Nevnu.⁸¹ Imao je i kćer Margaretu, koja je prvi put bila udana za Nikolu III Gorjanskog (umro 1435. godine), a zatim se udala za Matka Talovca. Ladislav,

⁷⁷ Karbić, „Položaj plemkinja“, 18-22.

⁷⁸ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“; Engel, „Magyarország világi archontológiája“ s. v. „I. Bárók“, „IV. Spánok“.

⁷⁹ Engel, „Magyarország világi archontológiája“ s. v. „V. Várnagyok és várbirtokosok: Léva, szlk. Levice (Bars m., ma SL.)“; Andrić, „Ladislav Levanjski“.

⁸⁰ Magyar Országos Levéltár [dalje: MOL], sekcija Diplomatikai levéltár [dalje: DL] 9470, pristup ostvaren 18. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/99835/?pg=10&bbox=649%2C-3685%2C2131%2C-2628>.

⁸¹ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Lévai“. Pál Engel navodi da je Ladislav Levanjski sin Katarine Treutul, no u dokumentu Požeškog kaptola iz 1450. godine jasno se isti-

sin Petra Čeha Levanjskog, bio je župan županije Bars (kao takav se navodi 1441. i 1454. godine).⁸²

Ladislav Čeh Levanjski 1440. godine sklapa ugovor s Katarinom i Barbarom Treutul kojim im daje dijelove starih treutulskih posjeda – posjede *Maroth*, *Boltha* i *Kebly* u županiji Tolna, posjed *Chenthe* u županiji Bodrog i *oppidum Owar* (Ovar) s posjedima *Hrwssowa* (Ruševo), *Boros-tyan* (Borošćan ili Boršćan) i *Chesnek* (Česnek) u Požeškoj županiji – za doživotno uzdržavanje.⁸³

U međuvremenu, Barbara Treutul se udala za Firentinca Niccolu Buondelmontea, brata kaločkog nadbiskupa. Spomenuti Nikola Firentinac i Barbara imali su sina Nikolu, koji se u izvorima spominje kao „Treutul“, premda od Treutula potječe s majčine strane.⁸⁴ Ovaj Nikola Treutul, unuk Nikole Treutula mlađeg po majci, pokrenuo je dugotrajnu borbu za nasljedstvo dijelova bivše treutulske baštine jer je smatrao da kao stvarni potomak Treutula on ima pravo na te posjede. U toj borbi na svoju stranu dobiva i svoju tetu Katarinu, udovicu Petra Čeha Levanjskog i maćehu Ladislava Levanjskog.

Tako iz povelje koja je nesigurno datirana u 1443. godinu saznajemo da Nikola „Treutul“, sin Nikole Firentinca (Nicolo de Florencia) i Barbare Treutul, u svoje ime i u ime svoje tetke Katarine, udovice Petra Čeha Levanjskog, optužuje Ladislava, sina Petra Čeha Levanjskog, da je nezakonito prodao ili pokušao prodati mačvanskom banu Ivanu Korodškom utvrde (*cast-rume*) *Newna* (Nevna) i *Oryawa* (Orljavac) te posjede *Thomica* (Tomica), *Kaczanocz* i *Hrusticza* (Ruščica) u Požeškoj županiji.⁸⁵

Ladislav Čeh Levanjski spominje se kao gospodar Nevne 1448. godine, kada svome familijaru Tomi Sartoru (Krojaču) daje četiri jobagionalne sesije u posjedu Mala Paka (*Kyspaka*).⁸⁶

Ladislav je založio utvrde *Newna* (Nevna) i *Oryeuawar* (Orljavac) te posjede *Thomycza* (Tomica), *Koczonowcz*, *Felsew Ruhschycza* (Gornja Ruščica), *Kezepsew Ruhschycza* (Srednja Ruščica) i *Alsow Ruhschycza* (Donja Ruščica) Ivanu Korodškom, njegovoj ženi Elizabeti i sinu Gašparu 1445. godine. Go-

če da je spomenuta Katarina Ladislavu maćeha (*noverca eiusdem Ladislai*). Vidi u: Buturac, *Pisani spomenici*, 296-297.

⁸² Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Lévai“.

⁸³ Buturac, *Pisani spomenici*, 280; MOL, DL 13565, pristup ostvaren 19. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/150324/?pg=1&bbox=-6%2C-4524%2C5829%2C-1323>.

⁸⁴ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“.

⁸⁵ Mesić, „Gradja“, 116.

⁸⁶ Buturac, *Pisani spomenici*, 294-295.

dine 1448. Ladislav je dio posjeda dao u zalog plemićima Tomičkim (*Tomiczay, civibus de Gara*), koje je 1450. godine opet otkupio.⁸⁷

Nikola i Katarina Treutul u tom se periodu pokušavaju uvesti u vlasništvo utvrde (*castruma*) i *oppiduma Oryauawar* (Orljavac) s pripadajućim posjedima *Odolya, Owar, Thekygh, Hrusowa* (Ruševo), *Zalathnok* (Slatinik), *Borosthyan, Kochanouch, Mygaloucz* (Migalovci), *Hwalkoucz, Mihenowcz, Kezepsuhnichycha* (Srednja Ruščica), *Alsohrucycha* (Donja Ruščica), *Thomicha* (Tomica), *Bukovya* (Bukovlje), *Koprywna, Verba* (Vrba), *Berczkovch, Rupa-cha, Zatnycha* (Satnica) i *Cheznec*, za što ih 1450. godine optužuju Ladislav Čeh Levanjski i njegov sin Petar.⁸⁸

Godine 1454. erdeljski vojvoda i mačvanski ban Nikola Iločki svjedoči da je Ladislav Čeh Levanjski založio utvrdu (*castrum*) i *oppidum* Nevnu u Vukovskoj županiji i posjede *Thomycza* (Tomica), *Koczanowcz, Hwalkocz, Mygalocz* (Migalovci) i tri Ruščice (*Hrwsycza*) te utvrdu i *oppidum* Orljavac s pripadajućim posjedima u Požeškoj županiji mačvanskom banu Ivanu Korodskom.⁸⁹ Nešto kasnije iste godine, Ladislav Čeh Levanjski Ivanu Korodskom prodaje te posjede. Korodski od tada stvarno posjeduju Nevnu.

Godine 1455. Bosansko-đakovački kaptol izvješćuje o uvođenju mačvanskog bana Ivana Korodskog u posjed Nevne, Orljavca i dr.⁹⁰

U međuvremenu, Nikola „Treutul“, sin Nikole Firentinca, ženi se Ursulom, kćeri Pavla Hercega od Szekcsőa.⁹¹ Tim brakom Pavao Herceg od Szekcsőa stekao je dijelove treutulskih posjeda. Nikola „Treutul“ i njegova tetka Katarina, udovica Petra Čeha Levanjskog, sklopili su ugovor 1456. godine s Pavlom Hercegom od Szekcsőa i njegovim bratom Filipom, prema kojem bi braći Herceg od Szekcsőa u slučaju Katarinine i Nikoline smrti pripali treutulski posjedi: Nevna u Vukovskoj županiji i Orljavac u Požeškoj, s posjedima *Odolya, Thomycza* (Tomica), *Zanowcz, Owar, Borosthyan, Chesnek i Hrwsowa* (Ruševo) te posjedi u županijama Tolna i Bodrog. U spomenutom ugovoru stoji i da bi Pavlu Hercegu od Szekcsőa i njegovom bratu Filipu pripala jedna trećina treutulskih posjeda koji su u tuđim rukama, ako ih uspiju vratiti. Dvije trećine vraćenih posjeda u tom bi slučaju pripali Katarini Treutul i Nikoli.⁹²

⁸⁷ Mesić, „Pleme Berislavića“, 43-44.

⁸⁸ Usp. Buturac, *Pisani spomenici*, 296-297.

⁸⁹ Usp. Buturac, *Pisani spomenici*, 298-300.

⁹⁰ Usp. Buturac, *Pisani spomenici*, 306.

⁹¹ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Treutel-rokonság“: „1. tábla: Treutel (nevnai)“.

⁹² Usp. Karbić, „Plemićki rodovi“, 75; MOL, DL15025, pristupostvaren 19. 12. 2017. <http://archives.hungaricana.hu/en/ charters/view/170561/?pg=1&bbox=1991%2C-4559%2C4087%2C-3064>.

Godine 1459. bosanski kaptol svjedoči da su Nikola, sin Nikole Firentinca, i Katarina Treutul predali treutulske posjede Pavlu Hercegu od Szekcsőa, koji je spomenutom Nikoli dao svoju kćer Ursulu za ženu, i njegovom bratu Filipu. Uz ovaj dogovor na kraju pristaje i Ladislav, sin Petra Čeha Levanjskog.⁹³

Godine 1464. kralj Matija Korvin Nevnu s posjedom daruje Pavlu Hercegu od Szekcsőa, Jurju Parlagiju (*de Parlag*) i Pavlu Kállayu (*de Kallo*), no ova darovnica nije bila provedena.⁹⁴

Pravi gospodari Nevne s pripadajućim posjedom još od 1454. godine bili su Korodški. Nevnu je stekao Ivan (II) Korodški, koji je bio jedan od najuglednijih velikaša Ugarskog kraljevstva. Od 1444. do 1447. godine bio je član kraljevskog vijeća, a od 1447. do 1456. godine bio je mačvanski ban (zajedno s Nikolom Iločkim) i istodobno baranjski (od 1448. do 1456. godine), požeški (od 1450. do 1456. godine) i vrbaski (od 1453. do 1455. godine) župan. Ivan (II) Korodški sudjelovao je u obrani Beograda za vrijeme turske opsade 1456. godine.⁹⁵ Bio je oženjen tri puta. Prvi put je bio oženjen Barbarom, kćerkom palatina Nikole Gorjanskog, drugi put Anom Morović, a treći put Elizabetom iz banske loze Gorjanskih (Bánffy).⁹⁶

S Elizabetom Bánffy Ivan je imao sina Gašpara, koji je bio zaručen s Apolonijom Rozgonyi. Gašpar Korodški je s Apolonijom jednostrano raskinuo zaruke i možda su zbog toga Elizabeta, udovica Ivana II Korodškog, i Gašpar prisiljeni Rozgonyijima, Ivanu i Renoldu, predati 1467. godine dijelove posjeda *Darnowcz* (Slatinski Drenovac) u Križevačkoj županiji, *Oryawar* (Orljavac) u Požeškoj županiji, utvrde *Newnya* (Nevna) i *Iwankazenthgywrgh* (Ivankovo) sa zemljištima *Vgrinowcz*, *Thergowisthya*, *Odolya*, *Zenthgywgh*, *Zelcze* (Selci), *Nabergye* (Nabrđe), *Zenthsaluator*, *Thomicza* (Tomica), *Hwalkowcz*, *Kaczanowcz*, *Mykalowcz* (Migalovci?) i *Zalathnok* (Slatinik) u Vukovskoj županiji.⁹⁷ Dana 7. lipnja 1467. godine u Nevni, pred Nikolom Iločkim, mačvanskim banom, Elizabeta Korodška sa sinom Gašparom poklanja svoje posjede, dijelove bivših posjeda Treutula, castrum Oryawa (Or-

⁹³ Buturac, *Pisani spomenici*, 311.

⁹⁴ Engel, *Valkó megye középkori topográfija*, s. v. „Nevna“; MOL, DL 15982, pristup ostvaren 27. 3. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/183746/?pg=0&bbox=1514%2C-2369%2C4007%2C-591>.

⁹⁵ Usp. Čoralčić i Andrić, „Korodški, Ivan II“.

⁹⁶ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Kórógyi“.

⁹⁷ Engel: *Valkó megye középkori topográfija*, s. v. „Nevna“; MOL, DL 16541, pristup ostvaren 27. 3. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/189994/?pg=0&bbox=1497%2C-2484%2C4463%2C-369>; Stanko Andrić, „Podgorje Papuka i Krndije u srednjem vijeku: Prilozi za lokalnu povijest (prvi dio)“, *Scrinia Slavonica* 8 (2008), 77.

ljavac) s posjedima Tergovistya i Odolya i sa svim pripadajućim selima, Ivanu Rozgonyiju (*de Rozgon*), čijom se kćerkom Gašpar Korodski trebao oženiti.⁹⁸

To darovanje je kasnije opozvano i kralj Matija Korvin Gašparu Korodskom vraća spomenute posjede. Gašpar je poginuo u borbi s Turcima 1472. godine. Bio je posljednji muški član obitelji Korodskih.⁹⁹

Budući da je Gašpar Korodski umro bez nasljednika, kralj Matija Korvin Nevnu 1472. godine daruje Nikoli Čuporu Moslavačkom i Ivanu Ungoru Nadažskom, protiv čega prosvjeduju Ivan Rozgonyi i njegovi sinovi Renold, Ivan i Stjepan.¹⁰⁰ Međutim, i Nikola Čupor Moslavački ubrzo umire ostajući bez nasljednika, tj. poginuo je u bitci kod Michalovca (kod Košica) u današnjoj Slovačkoj 29. siječnja 1474., boreći se protiv poljskih snaga koje su htjele postaviti Kazimira Jagelovića na ugarsko prijestolje.¹⁰¹

Nakon toga, godine 1474. kralj Matija Korvin Nevnu i Tomicu (*Thumycza*) daruje kaločkom nadbiskupu Gabrijelu i njegovom bratu Sigismundu Motičinskom (*de Mathuchyna*).¹⁰² Obitelj Motičinski imala je velik posjed u Baranjskoj županiji, gdje im je bilo i sjedište (*castrum* ili *castellum Mathuchyna* ili Motičina, nalazio se vjerojatno negdje kod današnje Donje i Gornje Motičine). Motičinski potječu od stanovitog Keményija koji je živio u 13. stoljeću i koji je bio njitranski župan. Potkraj vladavine dinastije Arpadovića, Keményijev sin Lovro, koji je bio palatin, imao je najveće posjede u hrvatskom dijelu Baranje. Potkraj 13. stoljeća rod Lovre Keményija podijelio se u dvije loze. Prema nazivu svojih glavnih posjeda jedni su nazvani Čeminački (mađarski: *Cseményi*), a drugi Motičinski (mađarski: *Matucsina*).¹⁰³ U darovnici kralja Matije Motičinskima, datiranoj 29. siječnja 1474. godine, detaljno se navode sela koja pripadaju posjedu Nevna; sada ih ima ukupno 112 (vidi Prilog 1: Popis naselja koja pripadaju posjedu Nevna).¹⁰⁴

Iste godine kralj Matija Nevnu daruje Ivanu *Kishorvátu* od Hlapčića, tj. Ivanu Horvatu, sinu Ivana Hlapčića od Mohlića (*Klapsyth de Mohlyth*), njegovom bratu Matiji i rođacima Ivanu *Parvo de Bothyn* i Pavlu, sinu Jurja

⁹⁸ Buturac, *Pisani spomenici*, 319-320.

⁹⁹ Andrić, „Korodski (Kórógyi)“.

¹⁰⁰ MOL, DL 17333, pristup ostvaren 20. 12. 2017. [¹⁰¹ Nikolić Jakus, „Obitelj Čupor Moslavački“, 292.](https://archives.hungaricana.hu/en/charters/199190/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWk89KDE3MzMzKXSJ9; Bösendorfer, <i>Crtice</i>, 174.</p>
</div>
<div data-bbox=)

¹⁰² MOL, DL 74518, pristup ostvaren 13. 10. 2016. [¹⁰³ Usp. Andrić, „Srednjovjekovna plemićka obitelj Hercega Sečujskih“, 43-44.](https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/201656/?list=eyJxdWVyeSI6ICJlZm9udXduYSJ9; Engel, „Középkori magyar generalógia“, s. v. „Matucsina (Cseményi)“; Bösendorfer, <i>Crtice</i>, 174.</p>
</div>
<div data-bbox=)

¹⁰⁴ MOL, DL 74518; Engel: *Valkó megye középkori topográfija*, s. v. Nevna; Bösendorfer, *Crtice*, 165.

od Mohlića (*de Mohlyth*), ali oni nisu nikada uvedeni u posjed.¹⁰⁵ Stvarni su vlasnici Nevne do 1520. godine pripadnici plemićke obitelji Motičinski.

Plemići Berislavići Grabarski, koji su tada bili u usponu, domogli su se putem zaloga velikog dijela posjeda koji su nekad pripadali Treutulima iz Nevne: to su *Owar*, Tekić, Velika, *Cheznyk*, Šušnjevc, *Zytharov dool*, Satnica, *Pryplache*, *Also Ztynycz*, *Thrwthlewcz*, druga Satnica, Slobodnica, Kloštar, *Velika Bryschanna*, *Brachocyevo zelo*, Ravan, *Zawrathache*, *Chayzlawegh dool*, *Vraghyewygh dool*, ribnjak *Czabragoechye*, Podvorci i Ruševo.¹⁰⁶ Berislavići su dio tih posjeda stekli putem zaloga od Nikole „Treutula“, a drugi dio su stekli od obitelji Korodskih, također putem zaloga. Godine 1464. Berislavići su uvedeni u navedene posjede. Posjedovne udjele Nikole i Katarine Treutul naslijedio je Pavao Herceg od Szekcsőa, a poslije njega njegovu sinovi Ladislav i Bernard. Spomenuti Ladislav i Bernard su, naposljetku, 1483. godine Berislavićima Grabarskima prodali od prije im založene posjede.¹⁰⁷

Godine 1481. rješava se spor pred kraljevskim sudom, gdje Ivan, sin Ladislava Čeha Levanjskog, optužuje Ivana Berislavića Grabarskog da nezakonito drži *oppidum Owar*¹⁰⁸ i njemu pripadajuće selo *Thekych* (Tekić) te posjede *Thomycza* (Tomica), *Hrwsowa* (Ruševo), *Cheznek*, *Borostyan* i *Borosthyanowcz*. Posjedu Tomica pripadaju sela *Bokołya* (Bukovlje), *Zalathnok* (Slatinik), *Zathnycza* (Satnica), *Wechkowcz*, *Rwpacha*, *Kys Rwpacha*, *Radwancz*, *Wranowcz* (Vranovci), *Werba-falwa* (Vrba), *Koprywna* (Koprivna) i *Porycha*, a posjedu Ruševo sela *Rawna* (Ravan), *Zawrathcza*, *Chazlawycz dol*, *Brechowy dol*, *Zabragowczy* i *Rybnyczy* (Ribnjak).¹⁰⁹ Godine 1483. spominje se sukob Ladislava, sina Petra Čeha Levanjskog, i Benedikta Grabarskog koji se dogodio 1450. godine. Tada su Ladislavovi kaštelani, po njegovoj zapovijedi, uništili kuću (*domus*) Benedikta Grabarskog u Brodu i bacili je u Savu.¹¹⁰

Godine 1483. u ispravi koja svjedoči da su Berislavići Grabarski kupili bivše treutulske posjede od Bernardina i Ladislava, sinova Pavla Hercega od Szekcsőa, koje su ranije stekli putem zaloga, kao kupci su navedeni Ivan Be-

¹⁰⁵ MOL, DL 74516, pristup ostvaren 13. 10. 2016. <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/201800/?list=eyJxdWVyeSI6ICJOeXduYSJ9>; Engel: *Valkó megye középkori topográfiaja*, s. v. „Nevna“, Bösendorfer, *Crtice*, 174.

¹⁰⁶ O smještaju navedenih posjeda detaljnije pogledati poglavlje „Posjedi Berislavića Grabarskih“, u: Karbić, *Plemićki rod*, 124-130.

¹⁰⁷ Karbić, *Plemićki rod*, 124-125; Mesić, „Pleme Berislavića“, 44; Buturac, *Pisani spomenici*, 316-318.

¹⁰⁸ Mesić je mislio da je *oppidum Owar* možda Levanjska Varoš (Mesić, „Pleme Berislavića“, 45), ali se vjerojatno nalazio na prostoru gdje je danas Brodski Varoš (Karbić, *Plemićki rod*, 124).

¹⁰⁹ Mesić, „Gradja“, 121; Buturac, *Pisani spomenici*, 326; Karbić, *Plemićki rod*, 125.

¹¹⁰ Usp. Karbić, *Plemićki rod*, 124; Mesić, „Gradja“, 124.

rislav, njegov sin Franjo i unuk Stjepan te sinovi njegovoga pokojnoga brata Martina, Ivan i Nikola. Radi se o posjedima: *Thomycza* (Tomica), *Bwkowye* (Bukovlje), *Koprywna*, *Werba* (Vrba), *Wranowcz* (Vranovci), *Wynkowacz*, *Breczkowez*, *Podbrzydya*, *Felsew*, *Also Hrwschycza* (Gornja i Donja Ruščica) te *Myhynowcz*.¹¹¹ Na nalog palatina Mihajla *Orzaga de Guth*, samostan ivanova u Stolnom Biogradu 1484. godine uvodi Berislaviće Grabarske u posjede *Owar* i *Thekych* (Tekić).¹¹²

Godine 1484. i 1494. za posjed Nevne spore se Rozgonyi i Motičinski.¹¹³

Godine 1498. kralj Vladislav rješava spor između Franje Berislavića (*Beryzlo*) i Ivana Motičinskog (*de Mathwchyna*) oko baštine obitelji Treutul,¹¹⁴ te iste godine Berislavićima Grabarskim darovnicom potvrđuje utvrdu (*castrum*) i *oppidum Owar* s posjedima *Thekych* (Tekić), *Borostyan*, *Zlobodnycza* (Slobodnica), *Hrwssewa* (Ruševo), *Rwsthycza* (Ruščica), *Mygalowcz* (Migalovci), *Hwalkowc*, *Kwchanowcz*, *Thomycza* (Tomica), *Bwkowya* (Bukovlje), *Warba* (Vrba), *Pobrazgye*, *Koprywna* i *Wranowcz* (Vranovci).¹¹⁵

Obitelj Motičinski Nevnu je posjedovala do 1520. godine. Nakon smrti Gabrijela Motičinskog i njegovog brata Žigmunda, Nevnu nasljeđuju Žigmundovi sinovi Ivan i Toma. Posljednji Motičinski koji je posjedovao Nevnu bio je upravo Toma Motičinski, koji je, također, bio i srebrenički ban.¹¹⁶

Za vrijeme uprave Tome Motičinskog Srebreničkom banovinom 1512. godine dogodio se pad utvrda Srebrenika, Tešnja i Sokola (Sokol kod Gračanice) pod Osmanlije, što znači pad kompletne Srebreničke banovine i kolaps sustava obrane od Osmanlija uspostavljen još od kralja Matije Korvina. Na saboru u Budimu 1495. godine donesene su odluke da zapovjednici pograničnih krajeva, ukoliko izgube povjerenje im gradove ili iznose ratni materijal, budu osuđeni na gubitak cjelokupne imovine. Toma Motičinski teško je optužen da su spomenute utvrde izgubljene zbog njegove nemarnosti. Godine 1520.

¹¹¹ Mesić, „Gradja“, 123.

¹¹² Buturac, *Pisani spomenici*, 332.

¹¹³ MOL, DL 33477, pristup ostvaren 4. 4. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/168113/?pg=6&bbox=179%2C-1408%2C2632%2C-63>; MOL, DL 32878, pristup ostvaren 4. 4. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/218519/?pg=2&bbox=389%2C-1478%2C2451%2C-346>; Bösendorfer, *Crtice*, 174; Engel: *Valkó megye középkori topográfiája*, s. v. „Nevna“; Csánki: „Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában“, s. v. „Nevna“.

¹¹⁴ Buturac, *Pisani spomenici*, 349.

¹¹⁵ Buturac, *Pisani spomenici*, 350-351.

¹¹⁶ Engel, „Középkori magyar genealógia“, s. v. „Matucsinaí (Cseményi)“. Srebrenički banovi bili su pogranični zapovjednici na granici s Osmanskim carstvom i upravljali su distriktom Srebrenika, kojemu je pripadalo nekoliko sjevernobosanskih utvrda. Srebrenički banovi nisu bili ubrajani u barune Ugarskog kraljevstva. Usp. Jelena Mrpić, *Severna Bosna: 13–16. vek* (Beograd, 2008), 140.

ugarski kralj Ludovik II. izdaje povelju kojom cjelokupna imanja tada već pokojnog Tome Motičinskog (među ostalima i posjed Nevnu) daruje bosanskom biskupu Mihaelu Keseriju (Keserú) Gibaračkom. Ugarski kralj u spomenutoj povelji navodi da je odlučio oduzeti posjede Ivana Motičinskog jer je zbog svoje nemarnosti dopustio da utvrde Srebrenik, Tešanj i Sokol zauzmu Osmanlije.¹¹⁷

Godine 1536. osmanska vojska je zauzela Đakovo, Gorjane, Podgorač, Palynu, Zeklach, Zombathel itd., između ostalih i Nevnu (*Nywna*).¹¹⁸ Osmanska vojska napada i osvaja Slavoniju iz dva pravca; iz Srijema vojsku predvođi smederevski sandžakbeg Mehmed-beg Jahjaoglu i osvaja Ivankovo, Cernu, Gradište i čitav kraj između desnog Pobosuća i Save, zatim Đakovo, Gorjane, Palinu, Sedlak, Suboticu, Podgorač, Levanjsku Varoš (Nevnu), i negdje između Đakova i Babine Grede susreće se s Husrev-begovom vojskom, koja iz pravca Bosne zauzima sve utvrde i gradove uz Savu: Babinu Gredu, Jaruge, Novigrad, Garčin, Trnjane, Brod, Dubočac, Gradac, Giletince, Šagovinu, Cernik, Vinicu, Vratnu, Petnjegrad, Zapolje, Gradišku, Jasenovac i prodire prema Subockom gradu i Kraljevoj Velikoj. Središnji dio tih snaga osvaja utvrde Dubovac, Zdence kod Broda, Pleternicu, Brčin, Drenovac kod Požege, Veliku i odatle kreće prema Orahovici i Našicama.¹¹⁹ Sačuvan je podatak da Osmanlije u 16. stoljeću ruše utvrdu Nevna,¹²⁰ ali varoš Nevna ili Nivna postaje sjedište nahije u kadiluku Gorjan, unutar Požeškog sandžaka Osmanskog carstva.¹²¹

¹¹⁷ Usp. Мррић, *Северна Босна*, 160-161; MOL, DF 233145, pristup ostvaren 21. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/292484/?pg=0&bbox=-1023%2C-3038%2C3884%2C-346>.

¹¹⁸ Buturac, *Pisani spomenici*, 383.

¹¹⁹ Ive Mažuran, „Đakovo i Bosansko-đakovačka biskupija od 1239. do 1536. godine“, *Diakovensia* 1/1995 (Đakovo, 1995), 150-151.

¹²⁰ Nenad Moaćanin, *Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine* (Slavonski Brod, 2001), 63.

¹²¹ Nenad Moaćanin, „Granice i upravna podjela Požeškog sandžaka“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 13 (1984), 115.

Prilozi

Prilog 1: Popis naselja koja pripadaju posjedu Nevna			
1422. godine	1428. godine	1474. godine	
distrikt (okrug) <i>Naburgia</i> (Nabrđe)			
<i>Naburgia</i>	<i>Naborgya</i>	<i>Nabergye</i>	Danas selo Veliko Nabrđe.
<i>Blasnicz</i>	<i>Blasynch</i>	<i>Blasincz</i>	Blažinac? Nalazio se negdje između Levanjske Varoši i Velikog Nabrđa (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Blazsinc“). Danas ne postoji.
<i>Bozywerth</i>	<i>Bozyauercza</i>	<i>Wrkerthe?</i>	Božji Vrt, Božji Vrh ili Božjaverca? Godine 1474. zabilježen je možda u mađarskom obliku <i>Wrkerthe</i> . Nalazio se negdje blizu Velikog Nabrđa (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Úrkerte (Bozjaverh)“). Danas ne postoji.
<i>Cherneslofalua</i>	<i>Hernazlaw</i>	<i>Hranizlawcz?</i>	Hranislavci? Negdje u blizini Velikog Nabrđa (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Hraniszlawcz“). Danas ne postoji.
		<i>Dykenowcz</i>	Dikenovac, Dikenovci? Selo se nalazilo vjerojatno negdje oko Velikog Nabrđa. U povelji iz 1428. godine stajalo je između mjesta Hranizlawcz i Mykwalcz (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Dikenovc“). Danas ne postoji.
<i>Rwgołch</i>	<i>Kysragowcz</i> <i>Nagragowch</i>	<i>Nagyrogowacz</i> <i>Kysrogowacz</i>	Veliki i Mali Rogovac? Jedan se nalazio negdje u okrugu Velikog Nabrđa, a drugi u okrugu Selce (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Rogovac“). Danas ne postoje.
distrikt (okrug) <i>Zelche</i> (Đakovački Selci)			
<i>Zelche</i>	<i>Zelche</i>	<i>Zelcze</i>	Danas selo Đakovački Selci.
<i>Halyag</i>		<i>Halyeg</i>	? Negdje u blizini Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Halyag 2“). Danas ne postoji.
<i>Thakolnok</i>	<i>Takalnok</i>	<i>Thakalnyk</i>	Takalnik? Negdje kod Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Takalnik (Takalnok)“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , prir. i prev. Fazileta Hafizović (Osijek, 2001), 227, navodi se mezra <i>Tkalenić</i> kod sela <i>Selci</i> koja se možda nalazila na mjestu navedenog sela. Selo danas ne postoji.
<i>Demitrowcz</i>	<i>Dymytrouch</i>	<i>Dimitrowcz</i>	Selo Dimitrovci kod Đakovačkih Selaca. Navodi se u <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 227, kao selo u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
	<i>Galsynch</i>	<i>Gawsincz</i>	Današnje selo Gašinci (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gavsinc (Galsinc)“).

	<i>Markocz</i>	<i>Markowcz</i>	Selo Markovci. Nalazilo se negdje kod današnjih Gašinaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Markovc“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223, navodi se selo Markovci s česticama Župkovci i Gašinci, koje pripadaju nahiji Nivna. Danas ne postoji.
	<i>Żwpcocz</i>	<i>Stepkowcz</i>	Župkovci (Stepkovci)? Nalazili su se negdje kod današnjih Gašinaca. U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223, navodi se selo Markovci s česticama Župkovci i Gašinci, koje pripadaju nahiji Nivna. Pál Engel ih prepoznaje u selu Stepkowcz iz 1475. godine (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Stepkocv (Zupkocv)“).
<i>Kozawth</i>	<i>Kozarocz</i>	<i>Kwzarowcz</i>	Kozarovci? Nalazili su se negdje kod Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Kuzarovc (Kozarovc)“). Danas ne postoji.
<i>Hoamirowatz</i>	<i>Hlemeyewcz</i>	<i>Hlamerjowcz</i>	Hlamerjevac? Nalazio se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel: <i>Valkó</i> , s. v. „Hlamerjovc“). Danas ne postoji.
<i>Rugolch</i>	<i>Nagragowch</i> <i>Kysragowcz</i>	<i>Nagyrogowacz</i> <i>Kysrogowacz</i>	Veliki i Mali Rogovac? Jedan se nalazio negdje u okrugu Velikog Nabrđa, a drugi u okrugu Selce (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Rogovac“). Danas ne postoje.
<i>Mikolenicz</i> <i>(Mykolouch)</i>	<i>Mykolicz</i> <i>(Mykolacz)</i>	<i>Mykwalcz</i>	Nalazilo se negdje između Gašinaca i Velikog Nabrđa (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Mikvalc (Mikolovc)“). Možda selo Mikovalci u nahiji Nivna iz <i>Popisa sandžaka Požega 1579. godine</i> , 231. Danas ne postoji.
	<i>Bakonolcz</i>	<i>Bakonowcz</i>	Nalazilo se negdje kod Velikog Nabrđa. Pál Engel navodi selo Bakunovce u nahiji Nivna 1565. godine. (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bakonovc“). Danas ne postoji.
<i>Koachowicz</i>	<i>Kowachocz</i>	<i>Kowachowcz</i>	Selo Kovačevci? Između Gašinaca i Preslatinaca (Pál Engel: <i>Valkó</i> , s. v. „Kovacsov“). Kovačevci u nahiji Nivna navedeni su u <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 228. Mjesto danas ne postoji.
	<i>Gywrincz</i>	<i>Gyurincz</i>	Đurinci? Nalazili su se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gyurinc“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 228, navedena je mezra Đurinci kraj sela Kovačevci. Mjesto danas ne postoji.
<i>Laznok</i>	<i>Laznok</i>	<i>Laznyk</i>	Laznik? Nalazio se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Laznik (Laznok)“). Danas ne postoji.

<i>Nemetfalwa</i>	<i>Nemethfalu</i>	<i>Nemethfalwa</i>	Nalazilo se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Németfalva“). Danas ne postoji.
<i>Bratossafalua</i>	<i>Brathosafalua</i>	<i>Bradosinfalwa</i>	Nalazilo se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bradosinfalva (Bratossafalva)“). Danas ne postoji.
	<i>Boryewcz</i>	<i>Boryewcz</i> <i>Kysboryewcz</i>	Borjevac? Nalazio se negdje u okrugu Đakovačkih Selaca. Pál Engel navodi mjesto Borevcze, koje je postojalo 1781/83. godine (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Borjevc“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 231, navodi se selo Borovci u nahiji Nivna. Danas postoji selo Borovik južno od Podgorja Bračevačkog; ne znamo treba li ga dovesti u vezu sa selom Boryewcz.
<i>Ystwanzudiafalwa</i>			Nalazilo se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Istvánszudjafalva“). Danas ne postoji.
<i>Mykalowicz</i>			Nalazilo se negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Mikalovic“). Danas ne postoji.
<i>Vintowcz</i> <i>Vincowcz</i>	<i>Wyncocz</i>	<i>Wynkowcz</i>	Vinkovci? (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Vinkovc“). Nalazili su se u okrugu Selce (Đakovački Selci). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 229, navodi se selo <i>Vinkovci</i> s česticom <i>Vinborovci</i> u nahiji Nivna. Danas postoji toponim Vinkovac kod sela Gašinci.
<i>Vintorwicz</i>	<i>Wynboryewcz</i>	<i>Wymboryewcz</i>	Vinborovci? (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Vimborjevc“). Nalazili su se u okrugu Selce (Đakovački Selci). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 229, navodi se selo Vinkovci s česticom Vinborovci u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
	<i>Zyrakozyth</i>	<i>Žerokozigh</i>	Cerokozić? Selo se nalazilo negdje oko Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szerokozity“). Danas ne postoji.
		<i>Lawthosfalwa</i>	Rogalinci? Selo se nalazilo negdje u okrugu Vrhovina. U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Gyurincz</i> i <i>Roganfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Lavtosfalva“). Danas ne postoji.
	<i>Roganfalwa</i>	<i>Roganfalwa</i>	? Selo se nalazilo negdje u okolici Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Rogánfalva“). Danas ne postoji.
	<i>Stepkfalwa</i>	<i>Stepanfalwa</i>	? Selo se nalazilo negdje u okolici Đakovačkih Selaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Stepánfalva (Stepkfalva)“). Danas ne postoji.

<i>Voconicz</i>	<i>Wkonyncz</i>	<i>Wkonincz</i>	Vukoninci? (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Vukoninc“). Nalazili su se u okrugu Selce (Đakovački Selci). Danas ne postoji.
<i>Hovholcz</i> <i>Hwholcz</i>	<i>Wkocz</i>	<i>Vhowcz</i>	? Nalazili su se u okrugu Selce (Đakovački Selci). Danas ne postoji. (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Uhovc (Huhovc)“).
distrikt (okrug) Kondorthya (Kondrić)			
<i>Kondorthia</i>	<i>Kondorthya</i>	<i>Kouerthye</i>	Današnje selo Kondrić (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Kondortya“).
<i>Swsinocz</i>	<i>Sernowcz</i>	<i>Swsnyevch</i>	Šušnjevc. Nisu istovjetni s današnjim selom Šušnjevc kod Slavanskog Broda. Navedeno je u <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 225, kao mezra Šušnjevc kod sela Kondrić u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
<i>Luzancz</i>	<i>Lwsancz</i>	<i>Lwsancz</i>	Lužanci, selo u blizini Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Luzanc“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 224, navedeno je selo Lužanci u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
	Zabadfalu Zabadfalw		Sloboština? Selo se nalazilo u okolici Kondrića. Pál Engel navodi pustoselinu Slobodčina kod sela Svilna koja se spominje 1565. godine. U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 224, navodi se mezra Slobodična kod sela Svilna u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
<i>Gozpodnicz</i>	<i>Gozpodyncz</i>	<i>Gozpogincz</i>	Gospodinci, selo u blizini Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gospodinc“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 225, navodi se mezra Gospodinci kod sela Kondrić u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
		<i>Mayorfalwa</i>	Najvjerojatnije se radi o današnjem selu Majar (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Mayorfalva“).
		<i>Gledenfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Mayorfalwa</i> i <i>Myhalfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gledenfalva“). Danas ne postoji.
		<i>Myhalfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Gledenfalwa</i> i <i>Albosfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Mihályfalva“). Danas ne postoji.
		<i>Albosfalwa</i>	? Mjesto se vjerojatno nalazilo u blizini Kondrića. U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Myhalfalwa</i> i <i>Zwynna</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Albosfalwa“). Danas ne postoji.
<i>Zyma</i> <i>Zynia</i>	<i>Zywynna</i>	<i>Zwynna</i>	Možda se radi o selu Svilna u okolici Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szinna“). Isto se nalazi i u <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 224, u nahiji Nivna. Danas ne postoji.

<i>Radowancz</i>	<i>Radowancz</i>		Selo Radovanci. Nalazilo se u okolici Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Radovanc”). Danas ne postoji.
<i>Bradasowcz</i>	<i>Bradosowcz</i>	<i>Bradasewcz</i>	Bradaševci? Nalazilo se u okolici Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bradasevc (Bradasovc”). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 230, navodi se selo Bradaševci. Danas ne postoji.
<i>Muratowcz</i>	<i>Myracocz</i>	<i>Murakowcz</i>	Murakovac? Nalazilo se u okolici Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Murakovc”). Danas ne postoji.
		<i>Zlobochyna</i>	Sloboština, Slobočina? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta Murakowcz i Drachewycza (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szlobocsina”). Danas ne postoji.
		<i>Drachewycza</i>	Dračevica? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta Zlobochyna i Monyahowcz (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Dracseвица”). Danas ne postoji.
	Mykachfalwa		? Nalazilo se u okolici Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Mikácsfalu”). Danas ne postoji.
<i>Prometewth</i>	<i>Premlyetolcz</i>	<i>Promlethowcz</i>	? Nalazilo se u okolici Kondrića (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Promletovc”). Danas ne postoji.
distrikt (okrug) Swarnicza (Svržnica)			
Swarnicha			Mjesto Svržnica ili Svršnica? Danas ne postoji (Pál Engel: <i>Valkó</i> , s. v. „Szversnica”). Istoimeni potok tekao je u blizini sela Lapovci i kod Donjih Andrijevac ulijevao se u rijeku Bid.
<i>Herconowcz</i>	<i>Herkanocz</i>	<i>Herkenowcz</i>	Današnji Hrkanovci Đakovački (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Herkanovc”).
		<i>Creporjowcz</i>	? Mjesto se nalazilo u blizini današnjih Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Kreporjerc”). Danas ne postoji.
<i>Brasnicza</i>	<i>Brasewycza</i>	<i>Brasewycza</i>	? Mjesto se nalazilo u blizini današnjih Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Brasevica”). Danas ne postoji.
		<i>Rogalincz</i>	Rogalinci? Selo se nalazilo negdje u okrugu Vrhovina. U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta Delacz i Brasewycza (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Rogalinc”). Danas ne postoji.
<i>Poreech</i>	<i>Porecz</i>	<i>Porech</i>	Poreč? Mjesto se nalazilo u blizini današnjih Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Porecs”). Možda se radi o selu Porečje u nahiji Nivna, koje se nalazi u <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223. Danas ne postoji.

	<i>Pethew</i>	<i>Pechwacz</i>	? Mjesto se nalazilo između sela Porecz i Prehthyncz (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Pecsvac (Pető)“).
<i>Perhtyncz</i>	<i>Prehthyncz</i>	<i>Prerhincz</i>	Selo se nalazilo negdje kod Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Prejtinc“). Možda se radi o mahali Prh(u)tanci kod sela Porečje u nahiji Nivna koja se navodi u <i>Popisu sandžaka Požege 1579. godine</i> , 223. Danas ne postoji.
<i>Zlategacz</i>	<i>Zlawkocz</i>	<i>Zlawkowcz</i>	Slavkovci? Nalazili su se negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szlavkoc“). Možda se radi o selu Slavkovci u nahiji Nivna, koje se navodi u <i>Popisu sandžaka Požege 1579. godine</i> , 226. Danas ne postoji.
<i>Orehowcz</i>	<i>Oreholcz</i>	<i>Orehawacz</i>	Selo Orahovac, nalazilo se negdje između sela Majar i Musić (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Orehovac“). U <i>Popisu sandžaka Požege 1579. godine</i> , 230, navodi se selo Orahovac u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
	<i>Doboyk</i>	<i>Dwbowik</i>	Dubovik? Selo se nalazilo negdje između Majara, Musića i Levanjske Varoši (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Dubovik (Dobojk)“). U <i>Popisu sandžaka Požege 1579. godine</i> , 230, navodi se selo Dubovik u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
		<i>Figkowcz</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta <i>Dwbowik</i> i <i>Brendykfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Fitykoc“).
		<i>Brendykfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta <i>Figkowcz</i> i <i>Radkowchye</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Brendikfalva“).
<i>Jakalowcz</i>	<i>Jaklyowcz</i>	<i>Jaklewcz</i>	Jakalovac, Jakalovci, Jakljevac? Nalazilo se negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Jaklevc (Jakalovc)“). Danas ne postoji.
<i>Chereplwcz</i>	<i>Cheparjewcz</i>		Ceparjevac? Nalazio se negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Cseparjevc (Csereplóc)“). Danas ne postoji.
		<i>Ragyewighfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta <i>Bodrowcz</i> i <i>Bewrincz</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Radjevityfalva“). Danas ne postoji.
		<i>Bodrowcz</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta <i>Nykolasfalwa</i> i <i>Ragyewighfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bodrovc“). Danas ne postoji.

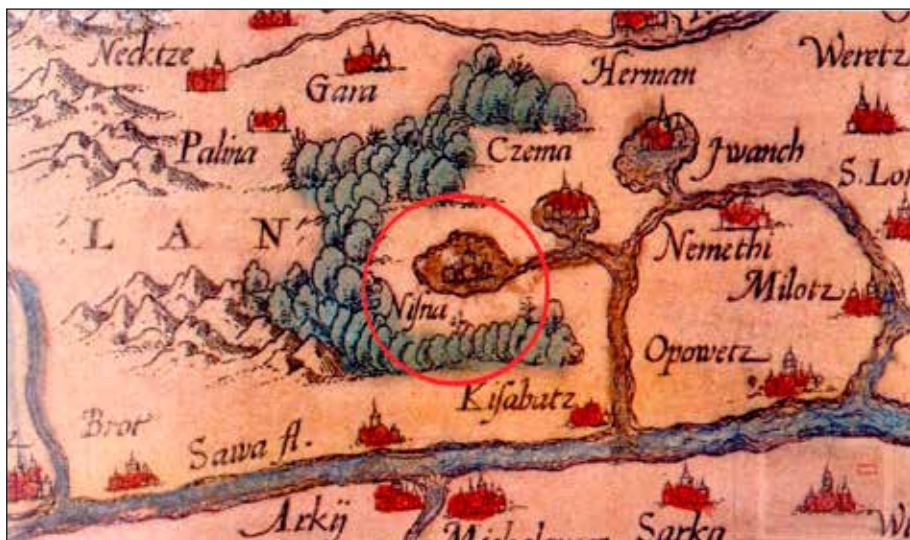
		<i>Nykolasfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta Peterdeaklaka i Bodrowcz (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Nikolásfalva“). Danas ne postoji.
		<i>Peterdeaklaka</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta Berlinalaka i Nykolasfalwa (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Péterdeáklaka“). Danas ne postoji.
		<i>Berlinalaka</i>	? U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta Popowcz i Peterdeaklaka (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Berlinalaka“). Danas ne postoji.
		<i>Popowcz, alterius Popowcz</i>	Popovac? Radi se o dva istoimena sela. U povelji iz 1474. godine navode se između mjesta Monyahowcz i Berlinalaka (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Popovc“). Danas ne postoji.
<i>Monohoucz</i>	<i>Monohocz</i>	<i>Monyahowcz</i>	Monahovac, Monahovci? Nalazio se negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Monahovc“). Danas ne postoji.
	<i>Andrewcz</i>	<i>Andrewcz</i>	Andrijevc, Andrevci? Pál Engel ih smješta u okolicu današnjeg sela Musić (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Andrevc“).
<i>Graberya</i>	<i>Grabarya</i>	<i>Grabarya</i>	Grabarje? Nalazilo se u okolini današnjeg sela Musić (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Grabarja“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223, navodi se mahala Grabarje kod sela Dilač u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
<i>Deel</i>	<i>Deel</i>	<i>Del</i>	Del? U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223, navodi se selo Dilač u nahiji Nivna. Nalazio se u okolini današnjeg sela Musić (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Dél“). Danas ne postoji.
	<i>Kysdeel</i>	<i>Delacz</i>	Dilač, Delac? U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223, navodi se selo Dilač u nahiji Nivna. Nalazio se u okolini današnjeg sela Musić (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Delac (Kisdél)“). Danas ne postoji.
<i>Baconyk</i>			? Nalazio se negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bakonik“). Danas ne postoji.
<i>Hlapowth Hlapowch</i>	<i>Hlapocz</i>		Današnje selo Lapovci.
		<i>Kordesewcz</i>	Korduševci? Najvjerojatnije se ne radi o današnjem selu Korduševci. Nalazilo se negdje oko današnjih Lapovaca.
	<i>Hwalesyncz</i>	<i>Hwalesincz</i>	? Selo se nalazilo negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Hwalesinc“). Danas ne postoji.

	Krwsocz	Korwsewcz	Koruševac, Kruševac? Selo se nalazilo negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Korusevc (Krusóc“)). Danas ne postoji.
	Zyrywocz	Zeryewcz	Zirjevac, Zerjevac, Sirjevac? Selo se nalazilo negdje kod Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Zerjevc“). Danas ne postoji.
Zahemyauelge			? Selo se nalazilo negdje oko današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Zahemjavölgye“). Danas ne postoji.
Stepkorich Stepkonich	Stepcocz Scepcocz	Stepkowcz	Stepkovci? U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 226, navodi se zemljište Stepkovci kod sela Slivnica u nahiji Nivna. Selo se nalazilo negdje oko današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Stepkovc“). Danas ne postoji.
	Zylonyncz	Zylonincz	Siloninci (Silonci)? Selo se nalazilo negdje između Levanjske Varoši i Slobodne Vlasti. Pál Engel navodi da se spominju 1565. godine spojeni sa selom Slavkovci u nahiji Nivna. Selo Silonci spominje se i 1702. godine (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Sziloninc“). Danas ne postoji.
	Ipolthfalwa	Ipolfalwa	? Selo se nalazilo možda negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Ipolyfalva (Ipolthfalva“)). Danas ne postoji.
Drugolieuch	Drugolyncz	Drugulewcz	? Selo se nalazilo negdje oko današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Drugulevc (Drugoljevc“)). Danas ne postoji.
Zwilkowcz	Zlywkocz	Zwylkowcz	Svilkovci? Selo se nalazilo negdje oko današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szwilkovc“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 224, navodi se selo Svilna s baštinom Svilkovci u nahiji Nivna. U istom popisu 1579. godine nalazi se selo Svilanović kod sela Hlapje u nahiji Dragotin. Danas ne postoji.
	Androcz		Andrijevc, Androvac, Androvci? Nalazio se negdje oko Hrkanovaca Đakovačkih (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Androvc“). Danas ne postoji.
Mitinocz	Myhehowcz	Myhelyewcz	? Selo se nalazilo negdje u blizini današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Miheljevc (Mihehovc“)). Danas ne postoji.
Streherocz			? Selo se nalazilo negdje u blizini današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Streheróc“). Danas ne postoji.
Heregyncz	Herxyncz	Herxyncz	Hzinci, Hrzinci? Selo se nalazilo negdje u blizini današnjih Lapovaca (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Herksinc (Heregync“)). Danas ne postoji.

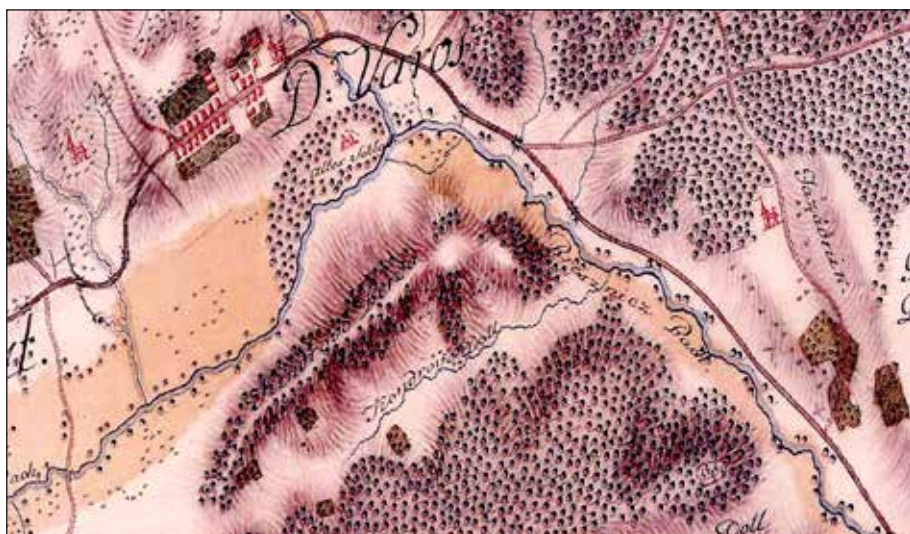
distrikt (okrug) Verhewna (Vrhovina)			
	<i>Lwbenfalwa</i> <i>Lwbynfalwa</i>	<i>Lubenfalwa</i>	? Spominje se kraj mjesta Bradosinfalwa koje se 1422. godine nalazilo u okrugu Selci. Pál Engel navodi da je vjerojatno da se mjesto nalazilo u okrugu Vrhovina (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Lubenfalwa (Lubinfalwa)“).
	<i>Radowyth</i>	<i>Ragewigh</i>	? Selo se nalazilo vjerojatno negdje u okrugu Vrhovina, možda oko Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Radjevity“). Danas ne postoji.
	Chenotyncz		? Selo se nalazilo vjerojatno negdje u okrugu Vrhovina (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Csenotinc“). Danas ne postoji.
	<i>Bwyacocz</i>	<i>Buyakowcz</i>	Bujakovci? Selo se nalazilo vjerojatno negdje u okrugu Vrhovina, oko Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bujakovc“). Danas ne postoji.
	<i>Gywrkocz</i>	<i>Gywrkowcz</i>	Đurkovac? Selo se nalazilo u okrugu Vrhovina, oko Slobodne Vlasti. Pal Engel navodi selo Đurkovac koje se spominje 1565. godine (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gyurkovc“). Danas ne postoji.
	Gyrlynouc		? U povelji iz 1428. godine stajalo je između mjesta <i>Gywrkocz</i> i <i>Beeryncz</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Girlinovc“).
<i>Sabathfalu</i>	<i>Zabadfalw</i>	<i>Zabadfalw</i>	Današnje selo Slobodna Vlast (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szabadfalu“).
<i>Rathkwelge</i>	<i>Radkwelge</i>	<i>Radkowchye</i>	Današnje selo Ratkov Dol (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Radkovcsje (Radkvölgye)“).
		<i>Felsewfalw</i>	? Mjesto se nalazilo negdje oko Ratkovog Dola ili Đakovačke Breznice (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Felsófalw“). Danas ne postoji.
<i>Phylipwelge</i>	<i>Phylepwelge</i>	<i>Fylpwche</i>	Filipov Dol? Nalazio se negdje oko Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Filpucsje (Filepvölgye)“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 229, navodi se selo Filip Dol u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
		<i>Felsewfalw</i>	? Dva istoimena sela, vjerojatno pogreškom navedeno. Nalazilo se negdje oko Ratkovog Dola ili Đakovačke Breznice (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Felsófalw“). Danas ne postoji.
<i>Symewelge</i>			Šimunov Dol? Nalazio se negdje oko Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Simevölgye“). Danas ne postoji.
<i>Amyasuelge</i>			? Nalazio se možda negdje oko Ratkovog Dola ili Đakovačke Breznice (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Ányásvölgye“). Danas ne postoji.
<i>Pokawelge</i>	<i>Paka</i>		Možda današnje selo Paka.

<i>Sywrtovcz</i>			? Negdje u okrugu Vrhovina (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Surtovc“). Danas ne postoji.
		<i>Hytwanocz</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Ragewigh</i> i <i>Marthonfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Hitvanovc“). Danas ne postoji.
	<i>Martonfalwa</i>	<i>Marthonfalwa</i>	? Nalazilo se kod Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Mártonfalwa“). Danas ne postoji.
		<i>Werhowyna</i>	Vrhovina. Najvjerojatnije se ne radi o današnjem selu Vrhovina, koje se nalazilo na posjedu bosanske biskupije. U povelji iz 1474. godine navodi se između mjesta <i>Modronindol</i> i <i>Bradosinfalwa</i> . Po mjestu Vrhovina naziva se cijeli istoimeni okrug. (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Verhovina“).
<i>Modronyaelge</i>	<i>Modronyaelge</i>	<i>Modronindol</i>	Modronin Dol? Nalazio se negdje između Slobodne Vlasti i Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Modronindol (Modronyavölgye)“). Danas ne postoji.
	<i>Barynocz</i>		? Nalazilo se negdje oko Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Barinovc“). Danas ne postoji.
	<i>Baancz</i>	<i>Banchfalwa</i>	? Nalazilo se negdje kod Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bancfalwa (Bánc)“). Danas ne postoji.
<i>Baranyaelge</i>	<i>Baranyaelge</i>	<i>Boronindol</i>	Branin (Branjin) Dol, Boronin Dol? Nalazio se negdje kod Slobodne Vlasti i Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Boronindol (Baranyavölgye)“). Danas ne postoji.
<i>Bresnyhauelge</i>			Možda današnja Breznica Đakovačka (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Breznicavölgye“).
<i>Leschiawcz</i>	<i>Leschyacocz</i> <i>Lesthyacocz</i>	<i>Lesnyakowcz</i>	Lešnjakovac? Nalazio se negdje kod Slobodne Vlasti i Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Lesnyakovc“). Danas ne postoji.
	<i>Chernazlowcz</i>	<i>Chernozlawalcz</i>	Crnoslavci, Črnoslavci? Nalazio se negdje kod Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Csernoszlavc (Csernaszlovcs)“). Danas ne postoji.
		<i>Lepkofalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Chernozlawalcz</i> i <i>Konthewcz</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Lepkófalwa“). Danas ne postoji.
		<i>Konthewcz</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Lepkofalwa</i> i <i>Gywrzyczfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Kontevc“). Danas ne postoji.
	<i>Kwsancz</i> <i>Lwsancz</i>	<i>Lusancz</i>	? Selo se nalazilo negdje u okrugu Vrhovina, kod Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Luzsanc“). Danas ne postoji.

<i>Podolya</i>	<i>Podelya Podolya</i>	<i>Podela</i>	? Selo se nalazilo negdje kod Slobodne Vlasti i Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Podolya“). Danas ne postoji.
<i>Bogatowcz</i>			Bogatovci? Selo se nalazilo negdje kod Slobodne Vlasti i Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bogatovc“). Danas ne postoji.
<i>Koladras</i>	<i>Koledras</i>	<i>Koledresewcz</i>	? Nalazilo se negdje kod Breznice Đakovačke. Pál Engel bilježi toponim Koledrača (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Koledrasevc (Koledrás)“). Selo danas ne postoji.
	<i>Zenthgywrgh</i>	<i>Zenthgyewrgy</i>	Đurkovac? Mjesto se nalazilo negdje kod Slobodne Vlasti. Pal Engel navodi selo Đurkovac koje se spominje 1565. godine zajedno s mjestom Slobodna Vlast. 1702. godine spominje se crkva sv. Jurja na području između Slobodne Vlasti, Musića i Ratkovog Dola (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Szentgyörgy“).
<i>Kysgiurfalua</i>	<i>Gywrkowcz</i>	<i>GywrGYczfalwa</i>	? Selo se nalazilo negdje oko Slobodne Vlasti. Pal Engel navodi pustoselinu Đurkovac koja se spominje 1565. godine (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gyurgycsfalwa (Kisgyörgyfalva)“). U <i>Popisu sandžaka Požega 1579. godine</i> , 223, navodi se selo Đurkovci u nahiji Nivna. Danas ne postoji.
		<i>Kwcharfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>GywrGYczfalwa</i> i <i>Zydarfalwa</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Kucsárfalva“). Danas ne postoji.
		<i>Zydarfalwa</i>	? U povelji iz 1474. godine navedeno je između mjesta <i>Kwcharfalwa</i> i <i>Koledresewcz</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Sződárfalva“). Danas ne postoji.
<i>Gregerfystfan-falua</i>	<i>Gergyanocz</i>		? Selo se nalazilo negdje oko Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Gyurgycsfalwa (Kisgyörgyfalva)“). Danas ne postoji.
<i>Nadpeterfalua</i>			? Selo se nalazilo negdje oko Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Nagypéterfalva“). Danas ne postoji.
	<i>Beeryncz</i>	<i>Bewrincz</i>	? Selo se nalazilo negdje u okrugu Vrhovina, kod Slobodne Vlasti (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Börinc“). Danas ne postoji.
	<i>Bensawaz</i>		? Selo se nalazilo negdje u okrugu Vrhovina. U povelji iz 1428. godine stajalo je između mjesta <i>Brahncz</i> i <i>Koledras</i> (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Bensavasz“). Danas ne postoji.
<i>Barhenocz Barhanocz</i>	<i>Brahncz</i>	<i>Brahwacz</i>	? Selo se nalazilo negdje oko Slobodne Vlasti. Pal Engel navodi pustoselinu Brahnovce koja se spominje 1565. godine (Pál Engel, <i>Valkó</i> , s. v. „Brahncv“). Danas ne postoji.

Prilog 2: Augustin Hirschvogel (obr. Abraham Ortelius): *Schlavoria, Croatiae, Carniae, Istriae Bosniae finitimarumque regionum nova descriptio* (Antwerpen, 1573), detalj: Nevna. (Izvor: Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, dostupno na: <http://digitalna.nsk.hr/?object=info&id=10218>).

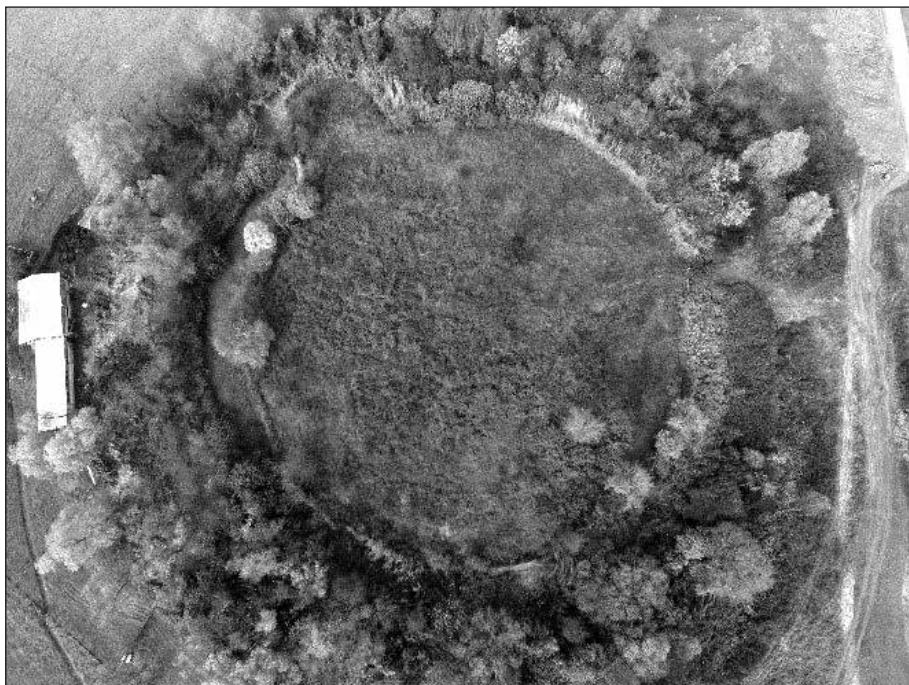
Prilog 3: Levanjska varoš s ostacima utvrde Nevna na karti prve vojne izmjere Habsburške Monarhije (1764. – 1784.) u omjeru 1:28.800 (Izvor: Mapire.EU: First Military Survey (1763-1787), dostupno na: <http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/?bbox=2020197.2163773335%2C5668577.183600073%2C2029369.6597715548%2C5672676.119241864>). Navedeni zemljovid također je objavljen i u izdanju Hrvatskog instituta za povijest *Hrvatska na tajnim zemljovidima: Virovitička županija*, karta Sekcija 42).

Slika 1: Zračni snimak – ostaci utvrde Nevna
(foto: Krešimir Šobat, Gradski muzej Nova Gradiška)

Slika 2: Zračni snimak – ostaci utvrde Nevna
(foto: Krešimir Šobat, Gradski muzej Nova Gradiška)

Slika 3: Zračni snimak – ostaci utvrde Nevna
(foto: Krešimir Šobat, Gradski muzej Nova Gradiška)

BIBLIOGRAFIJA

IZVORI:

1. Buturac, Josip. *Pisani spomenici Požege i okolice 1210-1536*. (Jastrebarsko, 1995).
2. *Hrvatska na tajnim zemljovidima XVIII. i XIX. stoljeća [5]: Virovitička županija*, pripr. Ivana Horbec i Ivana Jukić, prev. Lidija Šimunić Mesić, translit. Boris Nikšić (Zagreb, 2002).
3. „First Military Survey (1763-1787)“, *Mapire.EU*, pristup ostvaren 14. 10. 2016. <http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/?bbox=2020197.2163773335%2C5668577.183600073%2C2029369.6597715548%2C5672676.119241864>.
4. Magyar Országos Levéltár (MOL), sekcija Diplomatikai levéltár (DL):
 MOL, DL 9470, pristup ostvaren 18. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/99835/?pg=10&bbox=649%2C-3685%2C2131%2C-2628>.
 MOL, DL 13565, pristup ostvaren 19. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/150324/?pg=1&bbox=-6%2C-4524%2C5829%2C-1323>.
 MOL, DL 15025, pristup ostvaren 19. 12. 2017. <http://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/170561/?pg=1&bbox=1991%2C-4559%2C4087%2C-3064>.
 MOL, DL 15982, pristup ostvaren 27. 3. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/183746/?pg=0&bbox=1514%2C-2369%2C4007%2C-591>.
 MOL, DL 16541, pristup ostvaren 27. 3. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/189994/?pg=0&bbox=1497%2C-2484%2C4463%2C-369>.
 MOL, DL 17333, pristup ostvaren 20. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/199190/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWk89KDE3MzMzKSJ9>.
 MOL, DL 74518, pristup ostvaren 13. 10. 2016. <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/201656/?list=eyJxdWVyeSI6ICJuZXduYSJ9>.
 MOL, DL 74516, pristup ostvaren 13. 10. 2016. <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/201800/?list=eyJxdWVyeSI6ICJ0eXduYSJ9>.
 MOL, DL 33477, pristup ostvaren 4. 4. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/168113/?pg=6&bbox=179%2C-1408%2C2632%2C-63>.
 MOL, DL 32878, pristup ostvaren 4. 4. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/218519/?pg=2&bbox=389%2C-1478%2C2451%2C-346>.
 Magyar Országos Levéltár (MOL), sekcija Diplomatikai fényképgyűjtemény (DF):
 MOL, DF 233145, pristup ostvaren 21. 12. 2017. <https://archives.hungaricana.hu/en/charters/view/292484/?pg=0&bbox=-1023%2C-3038%2C3884%2C-346>.
- 5. Mályusz, Elemér i dr. *Zsigmondkori oklevéltár*, 12 sv. (Budimpešta, 1951-2013).
- 6. Nagy, Imre. *Anjoukori okmánytár / Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis*, 6 sv. (Budimpešta, 1878-1891).
- 7. *Popis sandžaka Požega 1579. godine*, pripr. i prev. Fazileta Hafizović (Osijek, 2001).
- 8. Smičiklas, Tadija i dr. *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae / Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije*, 18 sv. (Zagreb, 1904-1990).

9. Wenzel, Gusztáv. *Codex diplomaticus Arpadianus continuatus / Árpádkori új okmánytár*, 12 sv. (Budimpešta, 1860-1874).

LITERATURA:

1. Andrić, Stanko. „Korođski (Kórógyi)“, *Hrvatski biografski leksikon (online)*, pristup ostvaren 4. 1. 2018. <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=10053>.
2. Andrić, Stanko. „Ladislav Levanjski“, *Hrvatski biografski leksikon online*, pristup ostvaren: 11. 1. 2018. <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=10938>.
3. Andrić, Stanko. „Podgorje Papuka i Krndije u srednjem vijeku: Prilozi za lokalnu povijest (prvi dio)“, *Scrinia Slavonica* 8 (Slavonski Brod, 2008), 55-112.
4. Andrić, Stanko. „Srednjovjekovna plemićka obitelj Hercega Sečujskih“, *Godišnjak ogranka Matice Hrvatske Beli Manastir* 1/1 (Beli Manastir, 2004), 43-50.
5. Andrić, Stanko. „Velikaška obitelj Gorjanski: skica političke povijesti“, *Zbornik Muzeja Đakovštine* 12 (Đakovo, 2015), 7-40.
6. Bösendorfer, Josip. *Crtice iz slavonske povijesti* (Osijek, 1910).
7. Csánki, Dezső. „Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).
8. Čoralić, Lovorka; Andrić, Stanko. „Korođski, Ivan II“, *Hrvatski biografski leksikon (on line)*, pristup ostvaren 4. 1. 2018. <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=10054>.
9. Ćuk, Juraj. „Požeško plemstvo i požeška županija od doba prvih sačuvanih imena i naziva do polovice četrnaestoga vijeka“, *Rad JAZU* 229 (Zagreb, 1924).
10. Ćuk, Juraj. „Požeško plemstvo i požeška županija od doba prvih sačuvanih imena i naziva do polovice četrnaestoga vijeka“, *Rad JAZU* 231 (Zagreb, 1925).
11. Engel, Pál. „Középkori magyar genealógia“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).
12. Engel, Pál. „Magyarország világi archontológiája 1301-1457“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).
13. Engel, Pál. *Valkó megye középkori topográfija* (rukopis).
14. Horvat, Zorislav. „Pozicije burgova tijekom 13.-15. stoljeća“, *Prostor – znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam* 16 (Zagreb, 2008), 23-39.
15. Ivanušec, Ratko; Horvat, Zorislav. *Srednjovjekovna fortifikacijska arhitektura, strukturne odrednice*, katalog izložbe (Osijek, 2016).
16. Jelaš, Danijel. „Tipologija srednjovjekovnih gradskih naselja u donjem međurječju Drave i Save“, *Povijesni zbornik* 5 (Osijek, 2012), 33-50.
17. Karácsonyi, János. „A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig“, *Arcanum DVD könyvtár IV. – Családtörténet, heraldika, honismeret* (Budimpešta, 2003).
18. Karač, Zlatko. „Srednjovjekovne utvrde, gradine i gradišta na području Đakovštine - rekognosciranje i topografija lokaliteta“, u: *Ascendere historiam. Zbornik*

- u čast Milana Kruheka, ur. Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak i Zorislav Horvat (Zagreb, 2014), 399-424.
19. Karbić, Marija. „Plemićki rodovi njemačkog podrijetla u Požeškoj županiji tijekom srednjeg vijeka“, *Godišnjak Njemačke narodnosne zajednice. VDG Jahrbuch* 10 (Osijek, 2003), 67-76.
 20. Karbić, Marija. *Plemićki rod Borića bana* (Slavonski Brod, 2013).
 21. Karbić, Marija. „Položaj plemkinja u Slavoniji tijekom srednjeg vijeka“, *Historijski zbornik* 59 (Zagreb, 2006), 15-31.
 22. Klaić, Vjekoslav. *Povijest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka XIX stoljeća*, 5 sv., ur. Trpimir Macan (Zagreb, 1972).
 23. Mažuran, Ive. „Đakovo i Bosansko-đakovačka biskupija od 1239. do 1536. godine“, *Diacovensia* 1/1995 (Đakovo, 1995), 107-156.
 24. Mesić, Matija. „Gradja mojih razprava u ‘Radu’“, *Starine JAZU* 5 (Zagreb, 1873).
 25. Mesić, Matija. „Pleme Berislavića“, *Rad JAZU* 8 (Zagreb, 1869).
 26. Moaćanin, Nenad. „Granice i upravna podjela Požeškog sandžaka“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 13 (Zagreb, 1984), 107-118.
 27. Moaćanin, Nenad. *Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine* (Slavonski Brod, 2001).
 28. Mrğiћ, Jelena. *Северна Босна: 13–16. век* (Београд, 2008).
 29. Nikolić Jakus, Zrinka. „Obitelj Čupor Moslavački“, *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* 4 (Bjelovar, 2011), 269-300.
 30. Pisk, Silvija. „Šuma i drveće u latinskim srednjovjekovnim dokumentima: primjer moslavačkog kraja“, *Ekonomska i ekohistorija: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša* 4 (Zagreb, 2008), 64-70.
 31. Rački, Franjo. „Pokret na slavenskom jugu koncem XIV. i početkom XV. stoljeća“, *Rad JAZU* 2 (Zagreb, 1868).
 32. Zsoldos, Attila. *Magyarország világi archontológiája 1000-1301* (Budimpešta, 2011).

Summary

THE NEVNA MANOR IN THE MIDDLE AGES

This paper has, on the basis of available sources and literature, endeavoured to give an overview of the history of the medieval Nevna manor from the 13th century, the time of its first appearance in sources, until it fell under Ottoman rule in the 16th century.

This article endeavours to determine and to present the chronological sequence of noble families who owned Nevna, the way in which Nevna expanded over the course of various periods of time and it tries to determine the basic topographic data of places and settlements that belonged to the manor. The fortress and market town Nevna were situated in the vicinity of present-day Levanjska Varoš. Nevna was the seat of the great estate, of the same name, which was situated in the area stretching from the north-eastern slopes of the Dilj Mountain to the Đakovo plateau and was placed at the strategic important exit point of the Požega Valley towards the Đakovo area in the east. The estate was situated on the border of two medieval counties: the Požega and the Walko County. In 1422 the Nevna manor comprised 71 settlements, in 1428 93 settlements and in 1474 as many as 112 settlements. This manor was mentioned for the first time in the mid-13th century when it was owned by the eminent Ják noble family, which had moved to Hungary most likely in the time of St. Stephen the King in the 11th century. In the first quarter of the 14th the noble family Treutul obtained Nevna through marriage and it became their main estate. During the battles for the Hungarian throne at the turn of the 14th and 15th century, the Treutul family supported the queens Mary and Elisabeth and Sigismund of Luxembourg, hence the family was allowed to keep its estates and strove to expand them, and moreover the highest honours in the kingdom were bestowed on them. Due to the fact that the transfer of the ownership of Nevna through the female line was documented on two occasions, this paper has endeavoured to draw attention to the significance of women regarding ownership, i.e. the transfer title to properties during the Middle Ages. From the time the Treutul family became extinct in the male line until the end of the Middle Ages and the Ottoman conquests, the Nevna manor and other lands in their possession, fell into the hands of various other noble families such as: the "Czech" of Levanjski, Korođ, Herceg of Szekcső, Rozgony, Čupor Moslavački, Berislavić and Motičinski. These families played a major role in the Kingdom of Hungary and highest honours were bestowed on the members of most of these families, titles such as: baron of the Kingdom of Hungary, ban of Mačva, master of the treasury, duke of Erdelj and so on. During the time of Ottoman threats in 1512, Toma Motičinski, owner of Nevna, at the same time last ban of Srebrenička banovina, lost the fortresses of Srebrenička banovina to the Ottomans, hence the Motičinski family was deprived of the Nevna manor by the king of Hungary in 1520. Eventually, in 1536, the Ottoman army occupied today's Slavonia and the fortresses in the area: Đakovo, Gorjani, Podgorač, Palyna, Zeklach, Zombathel and among others Nevna (*Nywna*). The market town Nevna (*varoš Nivna*) became

the seat of nahiye in the kaza Gorjan in the Sanjak of Pojega within the Ottoman Empire.

Keywords: Nevna, Levanjska Varoš, Middle Ages, manors (landed estates), noble families, topography, local history

(Translated by Mica Orban Kljajić)

Kontakt autora:

Petar Seletković, prof. povijesti i arheologije
Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel u Slavonskom Brodu, Starčevićeva 43, 35000 Slavonski Brod
e-mail: pseletk@gmail.com